

Väike romaanová pilcha: "Dilong, Sgonia reku"

Mladost'

mesačník pro poučení a zábavu
Jún 1949 Číslo 2.

GEORG FOERSTER:

Trhlina v srdci.

Mrzí nás, lúto nám prichádza, keď sa nám rozbije z prevzácneho príboru šialka, alebo iný vzácny kus, ktorý nahraďiť nevieme. Niekedy zbadám na tej šialke iba malé prasknutie, no keď poklepáme po nej, praská ďalej, alebo sa i celkom rozpadne.

Čosi podobného sa často stáva i v ľudskom srdci. Obrazy krásne a prevzácne dostanú trhlinu. Vzájomný duševný vzťah dvoch sa naruší, nastane medzi milujúcimi sa priepasť, ktorá, zdá sa, preklenúť sa nikdy nedá. Takáto trhlina pri dobrej vôli a správnom pochopení sa často môže zaceliť. Bastáva sa veľmi často, čo je aj prirodzené a ľudské, že po náležitom liečebnom procese, napríklad láska alebo priateľstvo stáva sa ešte pevnejším, lebo takouto trhlinou postihnuté stránky sú potom k sebe pozornejšia. Získali totiž jednoduchý, ale dôležitý poznatok, podľa ktorého všetky rýdže, hlboké a jemné city nie sú ako pevné žbány, ktoré môžeme denne držať v ruke, narábať s nimi ľubovoľne, ba i ostanu hádzat' bez újmy, ale že je to iba jemný porcelán, s ktorým treba rozumne a jemne i distingvovane zachádzať.

Iste je, že čím užší je vzájomný vzťah ľudí, tým väčší význam má vzniknúvšia trhlina. Pri hlbšom vzťahu vzniká ona ťažšie, lebo osoby sa dokonale poznajú, majú vzájomné pochopenie i pre svoje zvláštnosti. Ale medzi konvenčnými známymi mnohokrát i malá netaktnosť alebo bezohľadnosť, zapríčinená iba z nedopatrenia spôsobiť môže veľkú trhlinu, kým pri hlbokých vzťahoch ide obyčajne o úplné zlyhanie osoby. Mnohokrát neláskavé alebo neshušné slovo, ktoré vyklzlo azda iba v momentálnom hneve, môže spôsobiť trhlinu. Čo potom? Prestane priateľstvo alebo láska? Obyčajne nie. Ved' urážka neranila

Mŕtvej sestře

Vidím ťa z dávnych chvíľ
s obrázkom noci:
keď mesiac s neba zasvietil
padajúc na strechy,
keď rukou si ho sbierala
jak zlaté orechy.

Potom si zašla do červánkov,
dve dlane tvoje
jak strieborné dve misy
vystrela si do vánkov
pod zimozelene a choveje,
kde srdce moje visí.

Keď som ťa videl láskyplnou,
čut' bolo sladkosť noci
a v prúde tmy
jablň sa sohla k zemi vlnou
a s rosou na ovoci.

Premýšlam dnes o tvojom sne,
čia asi ruka pohládza ho,
kým mňa len táto trápi hryzba,
ty mlčíš v tajomstve
a ďaleko
čaká ťa doma naša izba.

Teraz ťa nevidím,
len večne znie mi pieseň dáka,
čo sa mi do tmy mihneš,
keď noc je bezsenná
a šumiš ako odlet vtáka
cez mreže väzenia.

Rudolf Dilong

srdce tak hlboko, nesprávne chovanie sa nebolo tak rozhodujúce. Vyvolaly len bolestné škrbnutie na tvári priateľa, alebo strnulý smutný pohľad, niekedy prudkú odpoveď, často odchod bez slova. Iste je, že trhlina nastala. Sklamali sme sa v niekom, komu sme boli darovali miesto v blízkosti vlastného srdca. Má nás však azda sklamať, ak niekto, od ktorého sme vždy čakali len
(Dokončenie na str. 5.)

Prel.:Dr.Š.V.

Výňatok z článku: "Pour un temps de guerre civile"
od Gerarda Viatte -a, profesora na Institut Catho-
lique v Toulouse (v Digeste Catholique, dec.1948).

Úlohou Cirkvi nie je slúžiť záujmom sociálnej triedy ani záujmom národnej politiky. Ona je katolícka, je Cirkvou všetkých. V boji, ktorý stávia proti sebe proletárov a kapitalistov, nie je úlohou Cirkvi, aby obhajovala záujmy a stanovisko jedných proti druhým. Ona si musí zachovať možnosť stať nad spornými stranami. Nie je treba a nebolo by správne, aby Cirkev prijala súboj s komunizmom na tej základni, ktorú on zvolil. Našou povinnosťou je zostať na našej základni.

Nezabúdajme na stanovisko Ježiša Krista v sporoch jeho doby. Všetky problémy sa vtedy predstavili verejnosti vo forme polemiky medzi farizejmi a saducejmi. Bolo by sa mohlo očakávať, že Spasiteľ stane sa obhájom hnutia farizejov. Oni totiž obhajovali náboženské tradície vyvoleného národa proti tým, ktorí v tejto kritickéj dobe jeho dejín - snívali o jeho asimilácii do pohanskej civilizácie premožiteľov. Nebezpečenstvo bolo nesmierne. Židia, po strate svojej politickej nezávislosti, mali teraz dokonca opustiť aj svoju morálku, mali sa vzdať Bohom im určeného poslania? - zachovať neporušené hodnoty zjavenia, zaznačené vo Svätých knihách?

A tu, Ježiš Kristus v rozhodujúcej chvíli, dokazuje svoju nezávislosť rovnako od farizejov ako aj od saducejov. Zdá sa, akoby súčasne zavrátil oboch svojich protivníkov. Toto je postoj, nepochopiteľný tým, ktorí prijímajú spôsob nastolenia problému, zvolený spornými stranami a pre toto nepochopenie došlo vo Veľký Piatok k ukrižovaniu J. Krista.

Myslím, že náš postoj dnes - ak má byť opravdivo kresťanský, mal by byť tiež takýmto sklamaním pre tých, ktorí sa pozerajú na skutočnosti vždy iba s mentalitou, vsugerovanou im spornými stranami. - I dnes sa pokúša ovládnuť nás náklonnosť k opusteniu nášho vlastného kresťanského stanoviska a k zapojeniu sa do strannického boja. Súčasný spor nás vlečie celou svojou váhou, bez toho, že by sme si to uvedomovali, k úplnej mravnej kapitulácii. K tej kapitulácii, pre ktorú sa tolčí kresťania cítia menejcennými či slabšími pred ateistami a materialistami a sú hotoví vyhlásiť: oni sú silnejší ako my, pretože naše mravné ohľady nás zbavujú slobody, ktorá je potrebná k tomu, aby sme mohli proti nim bojovať rovnakými zbraňami, lebo inakšie oni sa smejú z našej morálky. Ale nedávame tým za pravdu nepriateľovi? a nestráca od tejto chvíle náš boj všetok svoj smysl?

Zdá sa mi, ako by som počul Krista, ktorý nám znova pripomína: Ludia našej viery. Nemožno slúžiť Bohu i "svetu". Treba voliť. "Nie strelbou kanónov sa zvíťazí nad bolševizmom" odpovedal pápež tým, ktorí ho nabádali, aby sa pripojil k trojaktu.

Vy sa obávate sily bludu, pripomínate dedičný hriech... Ale veď práve zlo nemá inej sily, iba tú, ktorú mu poskytujeme našou slabosťou, nedostatkom našej viery v silu pravdy.

Niet inej cesty k víťazstvu nad ateizmom ako viera v Boha a podrobenie celého svojho života tejto viere. Niet inej cesty k porážke materializmu ako odmietnutie bojovať na základni amorálnosti, ktorú on zvolil a rozhodnutie zostať, vo všetkých konkrétnych počujatiach a činoch, vyznávачmi Viery.

Nemôže zavrhovat materializmus vyznávaním viery - ten kto v praktickom živote používa takých spôsobov boja, ktoré sú vlastne výrazom jeho skutočnej viery v nadradenosť hmoty. Tak isto nemôže zavrhovat amorálnosť ten, kto odhadzuje všetky mravné ohľady pod zášienkou, že chce zabezpečiť víťazstvo tomu, čo pokladá za mravnosť.

Je iba tá cesta, ktorú volili tí, čo triumfovali nad rímskym pohanstvom a ktorých nazývame "martyrmi" nie preto, že dali svoj život za svoje
(Dokončenie na str. 7.)

Zrkadlo času

Prof. V. Illenčík:

N i e k o l' k o s l o v
o d u c h u d o b y .

Pod pojmom ducha doby rozumieme súhrn ideí, ktoré sú príznačné pre nejaký časový úsek. Ony vplývajú na jednotlivca a na kolektív bez toho, žeby si to súčasník uvedomil.

Kto raz pozorne prečítal vecne písané dejiny niektorého národa, bezpochybne zistí ducha, ktorý v tom-ktorom časovom úseku viedol národ. Duch doby vie povzniesť národy do veľkých výšin, alebo sosotiť ich do veľkých hĺbin.

Z toho vidieť, že národy hrajú iba trpnú úlohu; buď pozitívnu, alebo negatívnu, pod kritériom dobra alebo zla v smysle nadčasovom, vecnom.

Prítomné dobro, chápané a pociťované ako také, môže byť zlom pod týmto kritériom a naopak.

Kto nevidí ešte, že tým subjektom, ktoré je nadčasové a ktoré s neomylnou logikou a podľa jediného nadčasového zákona triedi dobro od zla, odmieta alebo trestá, je sám absolútny Boh? Kto nevidí ešte, že kritériom dobra a zla je Jeho zákon? Kto nevidí ešte, že pred Bohom a Jeho zákonom nieto uniknutia? - že tu nepomôže žiadne emancipovanie sa? Kto nevidí ešte, že nadčasový zákon, ktorý nám Boh zjavil, je dôkazom Jeho nekonečnej lásky, je kompasom, aby sme nesostúpili s tej jedinej cesty, ktorá vedie k nekonečným metám, k večnosti? Kto nevidí v ňom prejav otcovskej starostlivosti večného Tvorcu o svoje stvorenie na jeho časnej púti medzi dobrom a zlom? Môže niekto nemilovať Ho, neveriť v Neho a nedôverovať Mu?

Ak niekto chce posúdiť ducha súčasnej prítomnosti, nemôže použiť iné meradlo, ako nadčasový zákon absolútneho Boha. Nech ho aplikuje na všetky polia ľudského diania duchovného i hmotného: na programy politické, na filozófiu, na všetky odvetia vedy a umenia, na spisbu,

na zvyky, mravy a spôsoby, na módu a na snaženia jednotlivcov a kolektívov. Takto bude si môcť utvoriť správny úsudok o duchu doby.

Pretože katolícka Cirkev je nositeľkou Božieho učenia, stačí všímať si počet ľudí, ktorí sústavne chodia do kostola, aby tam stále načierali z prameňa večnej pravdy a z prameňa Božej milosti a porovnať tento počet s počtom ľudí, ktorí vyhýbajú sa týmto prameňom a dávajú prednosť iným prameňom "radosti". Pomer jedných k druhým povie Ti, či duch doby, ktorý riadi väčšinu obce, mesta, národa alebo sveta, ide po ceste dobra a či po ceste zla.

Takéto zrkadlo ukáže nám ducha našej prítomnosti v celój jeho démonickéj škaredosti. Vyzerá, akoby si bol víťazstva istý. Škodoradostný úškľabok hrá mu okolo úst, len-len že nevybuchne v konečný rehot víťazného svodcu. Človek mohol by zaplakať nad úbohým svedeným svetom, ktorý si prítom toľko zakladá na svojej pýšnej, ale prázdnej pokrokovosti a emancipovanosti. Nevidí, že ako poslušný nástroj svodcu, sám si uplietol bič, ktorý každou chvíľou hrozi šľahnúť po ňom. Preto v podvedomí dnešného človeka prebudil sa strach, ktorý súčasná existenciálna filozofia považuje za, znak uvedomenia si svojho osobného bytia.

Pred niekoľkými dňami mali významni filozofi medzinárodný kongres v argentinskom provinciálnom meste Mendoza. Sotva odišli, otriasla sa zem pod týmto ešte zachovalým mestom, akoby zneuctená; a ľudí popadol strach.

Dnes sa chvela po Mendozou, zajtra môže sa otriasť celé universum.

Odlúčenosť stlmí malú lásku, ale rozplamení veľkú, tak ako vietor zhasí plameň sviečky, ale oheň rodu v jasný plameň.

Všetko, čoho sa dotkne láska, je zachránené od smrti.

Romain Rolland

VEĽKÉ OSOBNOSTI SVETOVÉJ LITERATÚRY:

Johann Wolfgang Goethe

(1749-1832)

V tomto roku celý kultúrny svetslávi dvestoročnicu narodenin veľkého nemeckého básnika J.W. Goetheho, ktorého rozsiahle dielo má vo svetovej literatúre vedúce miesto. Tento chýmy spisovateľ pochádza z poprednej šľachtickej rodiny a svoje právnické štúdiá absolvoval v Lipsku, kde sa prostredníctvom filozofa Winkelmanna oboznámil bližšie s antickým umením a vtedy ešte v Nemecku iba čiastočne známym Shakespesrom, ktorého vplyv najlepšie badať v genialnej činohre "Götz z Berlichingu". Táto činohra mohutne zapôsobila na vtedajších mladých literátov hnutia " Sturm und Drang ". Ro tomto diele ozval sa so svojim románom " Utrpenie mladého Werthera " (1774). Inšpiráciou mu bol jeho vlastný život a jeho nešťastná láska ku neveste istého dánskeho vyslaneckého úradníka. Zatiaľ, čo hrdina románu siaha si na život, podarilo sa básnikovi premôcť utrpenie a nazad získať rovnováhu, aby po ceste do Talianska vytvoril dokonalé klasické drámy, ako "Tasso", "Egmont", "Clavigo", "Iphigenia" a nakoniec, ako nádherný súhrn všetkéhodramatickú básen " Faust ", tragédiu v dvoch dieloch, na ktorej pracoval celý svoj život a ktorú dokončil iba vo vysokom veku na sklonku svojich rokov.

Vynikajúcim dielom je i Goethovo výchovný román "Učnovské roky Wilhelma Meistra", kde sa hodne zaoberá problematikou vtedajšieho divadelníctva (Goethe bol vo Weimare nielen vysokým štátnym úradníkom, ale aj riaditeľom divadla), ako i prekrásna idyla "Hermann a Dorothea". Tento epos pomenoval Schiller vrcholom nem.klasicizmu, lebo tu stretávajú sa na jednom bode dokonalosť antických foriem s pravdivosťou súčasného každodenného života-táto syntéza a sa dovtedy žiadnemu básnikovi nepodarila.

Goethova tvorba stojí na čele všetkých básnických tvorieb, lebo Goethe vedel básnický vyjadriť to, čo je azda posledným cieľom poézie: Človek žije v pomínuteľnosti a tuží po večnosti a jeho najväčšou túžbou je dať tomuto pomínuteľnému a predsa tak krásnemu času zdanie večnosti.

Dr.M.D.

Úryvok z románu "Utrpenie mladého Werthera".
(Posledný Wertherov list.)

J.W.Goethe

"Po jedenásťej."

Tak ticho je okolo mňa i v duši mojej. Dakujem Ti, Bože, že si týmto mojím posledným chvíľam daroval toto teplo i túto silu.

Pristupujem k obloku, najdrahšia a cez čierne mraky vidím jednotlivé hviezdy večného neba. Vidím i svoju hviezdu, najmilšiu zo všetkých. Keď som nocami od Teba odchádzal, vždy ma pozdravila vbráne Tvojho domu. V opojení lásky často som sa na nu díval- a keď som za tichých nočných chvíľ kráčal lesom, šla táto hviezda so mnou a rozprávala mi o mojom prevelkom šťastí i utrpení. O, Lotte, čo všetko Ťa ma pripomína! Stále a všade si so mnou a všetky tie veci, ktorých si sa dotkla a teraz ich opatrujem u seba ako najdrahšie predmety.

Aj Tvoj milý obrazok. Vezmi si ho nazad a opatruj ho s láskou. Tisíce bozkov som naň vtlačil, tisíce pozdravov som mu zaslal, ráno, i večer, a keď som z domu odchádzil, i keď som sa vracal.

Nebojím sa dotknúť sa toho strašného, mrazivého kalicha, z ktorého mám piť nápoj smrti! Ty, si mi tento kalich podala- a neváham. Tak sa plnia všetky túžby i želania môjho života- a teraz chladno klopem na kovovej bráne smrti.

Aké šťastie, že môžem za Teba umrieť! Chcem smelo, radostne umrieť, keď Ti s tým nazad môžem získať Tvoj pokoj a radosť zo života. Ale iba niekoľkým šľachetným bolo dopriať, vyliat svoju krv za blaho svojich, a svojou smrťou rozduchať nový, stonásobný život.

V týchto satách, Lotte, chcem byť pochovaný, ty si sa ich dotkla a posvätila ich. Nič nech nevyberajú z nich. Túto belasu stužku si mala vo vlasoch vtedy, keď som Ťa prvý raz uzrel uprostred Tvojich detí. Bozkaj ich všetky tisícraz a rozpovedz im smutný osud ich nešťastného priateľa. Mal som ich veľmi rád, ako keby boli bývali Tvoje a moje. Túto stužku nech pochovajú so mnou. Darevala si mi ju v deň mojih narodenin. Vtedy som ešte netušil, že ma osud zavedie až tu... Utíš sa, prosím Ťa, buď pokojná. Pištole sú nabité. Bije dvanásť. Nech sa stane, čo sa má. Lotte! Bud' Sbohom!

Nedela na mori.

(Črta.)

Vonku fučí vietor. Slnko už vyslalo prvé lúče, ktoré farbía po morskej hladine preskakujúce vlnky ramného Atlantiku. Kolisajúca loď so svojimi cestujúcimi ožíva. Začína vrava a behanie po schodoch hore-dolu. Májové ráno 1948, na lodi.

Je nedela.

Na vrchu tohoto k životu sa prebudzajúceho parníka, v kabíne, kde je skrinka s rôznymi zástavami, slúži staručký kňaz sv. omsu. Vari desať hláv, sklonených pri pozdvíhovaní, modlí sa omšovú modlitbu. I Slovák stojí s motlitebnou knižkou medzi nimi.

Okolo našej lodi začínajú sa objavovať morskí vtáci, znak to, že sa bližime k brazílskemu pobrežiu. Títo zvestovatelia akoby vedeli, že čosi zvláštneho sa odohráva v maláj kabíne oceánskej lodi, nadletujú vyššie, ticho rozprestierajú krídlami, akoby skrotli a načúvali modlitbu z úst kňaza.

Prijímanie.

Niekoľko sklonených hláv sa modlí. Spoločný tichý konfiteor nesie sa ponad vysoké more. Čo robia drahí doma? Slovák na oceánskej lodi prosí za všetkých. Za trpiacich, za emigrantov, za seba. Teraz, po prijímaní, nemyslí na ťažkosti, ktoré mu život kladie a bude klásť do cesty. Je mladý. Srdce má plné ideálov a túžob. Obrazy dávne mu akoby film prebiehajú myslou. Tam kde si ďaleko, za morom, rovinami, riekami a vrchami modlí sa ruženec jehomátka. Potôčik slz kropí jeho líca. Prečo to všetko, Bože, prečo? Svet je veľký a on v ňom sám ako prst, bez domova, s neustále väčšou a silnejšou túžbou po pokoji, po spokojnom sne v lone svojej drahej vlasti, v dome svojich drahých.

Vonku začalo silno pršať. More za krátky čas zmenilo svoju tvárnosť. Na malý oblôčik šibe divý dážď. Ale tu, vnútri, je milo, teplo, tu vládne láska.

" Chodte, omša je skončená! Chodte v pokoji! ", vraví kňaz a dáva požehnanie skupinke pútnikov-emigrantov.

More je rozbuřené, svet je strašný, cudzia zlá budúcnosť neistá a predsav srdciach ľudských je láska, pokoj. J. B. Trnavský

TRHLINA... (Dokončenie z 1 str.)

taktnosť a slušnosť, naraz " vyšinul sa z kolaje " ? Nikdy nie! Boli by sme nespravodliví, keby sme jeden prehmat, jednu slabosť nášho bližného pripisovali tak vážne k jeho neprospechu a zabudli by sme na tisíce iných, kde sa nám ukázal statočným a uslachtilým. Ba i pri ozajstnom sklamaní povinní sme byť s našim úsudkom shovievaví a opatrní. Isté je, že tu už možno hovoriť o ozajstnej trhline. Veď tu sa už v našich citoch dostavila neistota, rušivý tón, ľahká nedôvera a problematika, či naše vzájomné styky neboly pochybné. Ale práve tieto hákavé ľudské veci a úlohy sú podstatnou složkou ľudského života. A práve tieto poruchy duševného organizmu, ako bolesť, úzkosť, môžu prebudiť tvorčie sily. Mnohí liečia svoje trhliny v láske, tým, že sa zriekajú. Iní sa ich snažia prekonať krkolomnými úspechmi. Ale vyskytujú sa i kladné prípady. Práve vnútorná námaha, venovaná trhline, často pomohla človeku prekonať seba samého a dopomohla mu k úžasným výkonom. Mnohé geniálne dielo by nebolo vzniklo, keby autor bol ostal " zdravý ", bez trhliny. Neodotknuteľnosť nášho vlastného srdca a našej predstavy o druhom človekovi nie je tak dôležitá. Je to dokonca naivná myšlienka, že by sme bez újmy, bez straty mohli prejsť životom. Dôležité je skôr len to, aby sme, ak praskne jedna struna na hudobnom nástroji nášho srdca, vedeli natiahnuť novú. A azda je to potom táto struna, ktorá vydá ozajstný tón v dokonalejšom akorde.

Energia moja vzrastá tým postupom, akým sa vyskytujú prekážky. Ja sa prebijem, lebo sa prebiť chcem.

M.R.Štefánik

Citajte a rozširujte "Mladost"

Cyril Dubecký:

MOJA VIERKA.

Vierka bola milé, štebotavé stvorenie a podmanila si ma úplne, stal som sa jej bláznivým ctiteľom. Získala si moje srdce.

Nevedel som si vysvetliť, prečo práve štebotavosťou. Veď ja som v podstate samotár, málo rozprávam, veď ne hútam a nemám rád veľa ľudskej vravy. Zahlušuje môjho ducha, môj vzlet, moju slobodu. Ako teda som si mohol oblúbiť štebotavú Vierku?

Sú dievčatá, čo očarujú svojou veselosťou, sú zasa, ktoré svojou tichou zádušnosťou a sú, ktoré i svojou výstrednosťou. Sú chlapci, čo majú radi dievčatá svetácke, sú aj takí, ktorým sa páčia svätúcke dievčatká a sú chlapci, ktorým sa ľúbi každé dievča. To som sa presvedčil, keď som neskôr vojenčil. Hovorievali nám: bratia vojaci a sestry slúžky.

Ale môj prípad s Vierkou bol zvláštny, celkom zvláštny. Snáď protiklady, snáď rozdielnosť pováh, snáď dopĺňanie sa toho, čoho u jedného z dvoch niet, azda toto všetko spojené dalo mi silu, aby som Vierke spieval tichú pieseň svojich večerov.

Chodievali sme k Dunaju, ako študenti, Vierka bola gymnazistka, ja vysokoškolák. To bývaly moje najmilšie schôdzky. Mnoho ráz som premlčal celý večer pri nej. Ona hovorila, ale bezprostredne cítila, ako ticho sa plaví moja duša na rieke jej hovoru, ako nejaká zasnená gondola. Zato však vždy som mohol jedným slovom prispieť k prúdu jej nálady, ktoré ju trhlo a vyvrstilo jak rybku nad vodou. Povedal som jej:

-Vierka, o všetkom mi rozprávaj.

Ona:

-Pre teba je potrebné jedno zvláštne dievča a to som ja. Daš mi slobodu a môžem sa s tebou baviť o čom chceš na svete.

-Napríklad... -vzýval som ju.

-Napríklad: dneska v škole mali sme..

A dozvedel som sa celú históriu školského dňa. Drobnosti, banálnosti, ale Vierka ich tak vedela podať, že som sa neodtrhol od jej úst, mohla

vravieť do nekonečna. Veľmi rád som ju počúval, to ma uspokojovalo. Aj vtedy, keď mi hovorila, ako ju dnes začal prenasledovať profesor latinu.

-Ako? -pýtal som sa spokojne.

-Vieš, je to nemilé, pred celou triedou.

-Hľa, povedal som, no a čo viac?

-Ustavične som mu vceste, je nevkusný.

-Ako?

-I s latinou i očami.

-Aha.

-Nech sa premňa-zamňa zamiluje, ale nech mi dá pokoj. Čo ma má trápiť pred celou triedou! Nie som tá, čo by som si namýšľala, že mám pred spolužiakami takúto zvláštnu česť u profesora.

Teraz išiel celý výklad o tom, že je to od profesora určitá nespôsobnosť, určitý druh trýznenia, keď vidí, že ona nereaguje na jeho oči a on sa potom na nej pomstí latinou.

Mňa to ani trochu nepotrápilo, že mám súpera. Konečne, čo môže taký profesor u študentky docieľiť? Len to, že ak na ňu nezaúčinkuje, stane sa v jej očiach neprijemným i smiešnym. Pravda, Vierka celému prípadu venovala strašne mnoho reči a ja, prechadzajúc sa s ňou po nábřeží Dunaja, počúval som ju, počúval dlho, trpezlivo a ani som nezbadal, že nepočúvam už na prípad s profesorom, ale počúvam Vierku, ju samu, jej hlások, ako šteboce, ako sa vlní, ako po škále nejakej piesne, raz mi zacengá, raz zazvoní, raz zašumí aj zahučí a mne ľahodí úľavou, unáša ma. Skutočne, ten hlások bral ma so sebou, ako mi bral oči vzdialujúci sa tichý tok Dunaja. A nebolo v mojich dojmoch nijakej podstatnej zmeny, keď som vošiel Vierke do štebotania a nadhodil som: prázdniny, Tatry, činkovanie sa na Štrbskom plese.

-Ó áno, chytila sa toho, otecko mi slúbil...

A znova ten šantošivý prúd hovoru zalial sa po našom svete, ktorý len nám dvom patrilo. Ja som sa dozvedel, že jej otecko ešte na mňa hľadí s nedôverou, že až keď skončím štúdiá, potom možno o všeličom dať sa do vážnej reči. Mňa to zaujímalo tak trochu, ale veď ešte je dosť času, myslel som si.

-Veď nám nie máhlo, poznal som som

na všetko.

Potom som Vierku odprevádzal domov a sám som odchádzal z prechádzky, ako zo symfonického koncertu. Po celý večer, po celý zvyšok dňa, ešte i v noci doznieval mi šumot Vierkinho hovor a sprevádzal ma i do mojich snov. Bolo mi tak dobre, že mi mohli anjeli v nebi závidieť... A bolo mi potom tak smutno, ako keď dieťaťu vezmú hračku z rúk.

Medzitým som raz Vierke oznámil, že nejaký čas sa nebudem môcť s ňou stretnúť, musel som sa intenzívne učiť, končil som štúdiá. A tak som ostával celé dni vo svojej izbičke na Lafranconi, sedel som nad knihami, tu-tam myslel a spomínal som na Vierku, ale len letmo, štúdium bolo prvé. A podarilo sa, som hotový, som profesorom. Zakrátko som dostal miesto a to s Božou pomocou na gymnáziu, do ktorého chodila Vierka.

Dlho som čakal na Vierku. Chcel som sa s ňou stretnúť, pravda, nie na prechádzkach, ale len tak akosi úchytkom. Nepodarilo sa. Odkazoval som, posielal som lístky, prosil, naliehal, pripomínal blízke prázdniny, Tatry, Štrbské pleso, skoro som žobronil o slovíčko. Nepodarilo sa.

Na konci školského roku som sa dozvedel, že Vierka dostala jednotku z latinu.

Dokončenie výňatku z článku: " Pour un temps de guerre civile " v preklade: Dr. S. V.

presvedčenie - všetky hnutia, i tie najhoršie, majú svojich martýrov - ale preto, že sa rozhodli žiť až do smrtivlogike kresťanstva a že aj v rozhodujúcom momente, keď dávali poslednú kvapku svojej krvi, dokázali, že ich srdce tak ako srdce ich Majstra, zostalo neprístupné nenávisti, myšlienkam pomsty a že nebolo u nich inej myšlienky ako láska k ich nepriateľom. Niet inej cesty ako kresťansky zvíťaziť nad brutálnou silou katov, iba tým, že zostaneme verní až do konca, až do zdánlivého zániku, veci lásky, lásky voči všetkým a proti tvrdeniam všetkých.

List Evičke

Je máj, sú chvíle jesenné,
dni sožltého listia,
cez moje noci bezsenné
sa hviezdy nebom blyštia
a bôl mi sypú na oči,
ó, kto vás, dialky prekročí.

Len jeden pohľad, jeden blusk
poslať za more bledé...
Dievčatko moje, ako lusk,
profák ťa trápi v triede
a darmo hľadám pred snami
tvoj hlások medzi hviezdami.

Srdce mi trápi nepokoj,
či spomenieš si tu - tam,
Evička, malý strapoš môj,
o tebe večne hútam,
my tuná tehly lepíme,
ty sedíš v chmúrnej septime.

Už netrápim sa matikou,
kosinus, sinus - bájky,
narábam s rýľom, motykou,
fajčím jak Turek z fajky,
vzorce a všaké taháky
už povešal som na háky.

Na Ballesteri murujem,
učím sa miešať maltu,
ty zatiaľ za mnou smútiš, viem,
utekáš od asfaltu
a chodíš poľom na slnku,
skrývaš si srdca káplnku.

Posielam ti bozk k pozdravu,
spomienku na otčinu,
keď absolvuješ oktávu
a ja tu murárcinu,
potom sa, dá Boh, vrátim zas
a bude máj a lásky čas.

Študent od Nitry.

Tvoj priateľ nech je dobré čítanie! - Sejte, časom budete žat!

N a š a h u m o r e s k a :

Ján Dafčík

Takto sa zloději chytajú.

Stalo sa to za starodávna, keď ešte po svete strygy a bosorky nátožily a keď niektorý starší pán farár i na kazateľnici si mohol dovoliť aký-taký žartík, ak viedol k dobrému.

Koreň tejto zlodějskej historie by sa nachádzal u starého Bročku, ktorý si bol len tak potuťne, aby sa financi nedozvedeli, zakľal tučného bravka, keďže zima beztak dorážala, sviatky sa blížily a nebolo čo pohodiť do kapusty.

Ale čert nespí. Istého rána, prelykajúc nástojčivo sa hromadiace sliny v ústach, kráčal starý Bročko k udiarni, pozrieť, ako sa polty červenejú, ako rozváňajú. A div divúci, kde nič, tu nič, po bravkovi ani pachu.

"A či to kedy svet videl takô dačo?!" vykrikol Bročko zúfale, v najsvätejšom rozhorčení naklonil sa dopredu, postavil sa na prsty i sácal zrakom vpravo, vľavo ako vír na úsvite. No bravek sa prepadol bez stopy, bez znaku. Nemudroval, nezllorečil ani nepreklínal. Nebolo kedy. Hupkom skočil na faru.

"Prichodilo by k žandárom, ale tých nemáš naporúdzi. A hoci by ich bolo i neviem koľko, k tým nenačim. Bravek pošiel so sveta na čierno. Iba ak by pán farár, to múdra, rozvážna a mlčanlivá osoba. Nerozvláča hriech po svete ako žandári, nevpisuje do úradných písien"-takto si cestou Bročko a cválal na faru zarovno s vetrom.

"Nuž, pán farárko náš, pochválen pán Ježis Kristus, na terajší svet musí sa dovaliť potopa aj syrkový oheň ako na Sodomu!"-vyrútil zo seba prisne úvodné slovo, sta by bravka bol ukradol sám farár.

"Celkom správny postup, Bročko, najprv voda, potom oheň. Voda ponamáča svet, oheň vysuší"-žartovne obrátil prestrašený farár, ale nebolo mu do smiechu, keď sa lepšie zahľadel do Bročkovho zúfaleho zraku.

I vážnym slovom pohľadil starca, podal mu ruku a mierne pokračoval:

"Ako vidím, prihodilo sa vám čosi nezvyčajného. Hľadám vám humno podpálili?"

"Humno nie, pán farárko, ale pri humne bola postavená udiareň, v nej bravek ako jeleň bodaj im kolera bruchá potrhala!..."-a rozpovedal celú bráčovú históriu od a po zet, od narodenia až po prázdnu udiareň.

"Hm, hm, to ukrutne smutná história, Bročko. To akoby vám ho bol kýsi lapaj priam z huby vytiahol"-poklopkaľ farár prstami po stole, sňal zrak s Bročkovej rozčertenej tvári a pozeral do neznáma. Tuho rozmyšľal. Podpresvedčivou silou jeho myšlienok stíchla Bročkova duša. No v črevách mu nešeredne vrčalo, čo bolo jasným dôkazom, že i žalúdok sa ostro stavia proti neludskej krivde, ktorú na ňom spáchala akási bezbožná duša.

Aby farár tieto smiešne zvuky prehlušil, zastavil tok myšlienok, oprel zrak o Bročkove k plaču sa nastráajúce ústa, prešiel sa po izbe a rozhodným hlasom tešil:

"Nuž, uvidíme... Pokúsim sa, hádam sa mi to i podarí a bravek sa vráti. Ale poshovejte, Bročko, nebude to tak zaraz."

"Ach, pán farárko, hoci na prasati nebude pribúdať, skôr ubúdať, jednako milerád počkám. Keby oňhájiť z neho aspoň polovicu. Bože môj, takého porciaka v dedine nebolo. Stará mne ubierala, len aby jemu polahodiť. Vážil so dva staré centy a tu máš, lapajský svet ta takto oplie. Ak sa najde, pán farárko, jednu sunočku ofarujem, ak by sa nepadarilo, nech pripadne celý na cirkevné ciele."

Nedohovoril. Na faru prichádzali ľudia i s potešením krepko brúcaľ dolu dolinou.

V nedeľu po kázni sekol farár nezvyčajne prísnu tvár. Po dlhšej, zlou predtuchou nabytej prestávke, premeral zrakom všetkých veriácich a začal:

"Drahí v Kristu, ťažko by mi bolo s tohoto kancla, kým vám neoznámim smutnú vec, ktorá, sta trň, vpichla sa do tela našej farnosti."

Zas sa zamľčal. Hlbokým zrakom premeriaval svoje ovce. V kostole nasta-

lo hrobové ticho. I pod chórusom najsladšie driemajúce staré tetky zachrap-
staly a precitly.

"Ano, drahí v Kristu. Hoci dnes to pomenovanie... No jednako, prichodí mi
oznámiť, že v tomto dome božom, medzi vami nachádza sa zlodejisko, ktorý sa
dopustil bohuruhavého skutku!"

Zas zastal. Ostrý pohľad prenášal s tvári na tvár, najostrejšie preme-
riaval mládencov i chlapov a zahrnel:

"Dôrazne apelujem na jeho čiernu dušu, ktorú čert za jeden koniec už
tahá do pekla, aby ukradnuté do dnes týždňa vrátil! Ak nie, pravé meno, pod
ktorým sa čertovská duša skrýva, vyvolám na dnes týždeň stoto posvätného miesta! Amen!"

V kostole nastal šum. Hlavy sa nesmelo obracaly v každú stranu. Narod sa
usiloval tváriť sa nevinne, hoci to nebolo ľahké. Ved' ktože tam má dnes
celkom čisté svedomie, hlavne na poli siedmeho príkazu? Tu pochytiš sno-
pek, tam ti vlezie do kurína susedová sliedka a nechceš byť nepohostimý
a vyhánat ju. To zas na krajisku hory zočíš pekného bučka a toto i ono. I
ký div, že sa ti toho časom napletie tolko! A ťažko celkom odolať a neporať.
I kdeže nebudeš vtakej tvrdzi aká tu teraz nastala, strúhať ustrašenú tvár?

V ponúrych tíšiniach pod chórusom pramáhal driemoty a vydychoval týž-
denne trampoty pod titulom chvály božej Bročkov sused Côlik. Keď farár
načínal bravčiu históriu, heglo v ňom ako v starých pondusových hodinách.
Keď prísny kazateľov hlas zakotvil v tíšine pod chórusom a rozhodnou
prísnosťou vyriekol osudný termín, Côlikom škublo a rumenec mu zafarbil
tvár na červeno. Šťastie, že tma pod chórusom kryla túto zmenu, Côlikovi
rozospatí susediä nič nezbadali.

"Už zvedel..." - zmatene prenýšľal Côlik a pozeral do knihy, akoby sa naj-
pobožnejšie modlil za dar Ducha svätého pre toho lotra, čo sa takej bo-
haprázdnoti dopustil. - "Ten ti všetko zvie... ako čarodejník... Ale môžeš si
ty kázať, jednako sa nedozvieš, kde je ukrytý. Slamy na ňom fúra a dnes ve-
čer ešte prihodím. Cez takú kopu ani tvoj čertovský zrak neprejde. Figu sa
dozvieš a figu ma shodiš s kanclä! Hádam nevieme, že to len tak chytáš
svet?" potešoval sa, jednako úzkosť ho chytila za hrdlo a litery v knihe
tancovaly pred zrakom ako komediantske detiska na svinskom trhu za dedinou.

Týždeň prešiel v skrytých, strachuplných dohadoch a tápahiach. Ukradnu-
té rýle, motyky a chomúty sa nocou vracaly na svoje staré miesta. Psi ma-
li v celej obci rušno, pred Zajačkom našli raz ráno kus vytrhnutého chlap-
ského kryta. Starý Bročko v návale horúčkovitého očakávania ani spať ne-
mohol. No jednako, bravek sa nevracal, nechcek byť repatriovaný.

V nedeľu vyšiel farár na kazateľnu ako pred týždňom. Starý Bročko sadl
o dve lavice dopredu, Côlik sa premiestnil tento raz o tri dozadu, do väč-
šieho sera. S kanclä padly prísne slová, no všetko márne. Poniektorá
staršia baba zachkala, iné zastonaly, ale ani zlodeja ani bravka.

Nadišla tretia nedeľa, ktorá mala byť osudnou. Farár po kázni svraštil
obočie a najvážnejším hlasom šľahal:

"Dobre viete, drahí v Kristu, ako už po dve nedele márne runtujem na
zlodejové zatvrdnuté svedomie, no trpezlivosť ma už opustila. Dnes sa sta-
ne, čo sa má stať!"

Po týchto slovách vytiahol z vačku poriadny zvariak.

"Slovenské príslovie hovorí, že na človeka slovom, na psa kyjom, a ja do-
kladám: na zlodeja týmto kameňom! Ten praštim teraz do hlavy zlodejovi, kto-
rý ukradol Bročkovi bravka!" Rozohnal sa ním vysoko ponad hlavu, aby ho
drahí v Kristu náležite videli a švacol medzi nich.

Mnohí ustrnuli, na smrť zbledli a mykli hlavami. No starý Côlik, ktorý sa
už bol dnes vytiahol hodne dopredu, tresol hlavou o lavicu, až v kostole
zadunelo a na čele mu navrela hrča ako päst. Znevrady bleskurýchle vsu-
chol ju pod lavicu a v smrteľnej úzkosti čakal.

Farár vstrčil kameň do vačku, ukázal prstom na Côlika a odišiel.

Veriaci obrátili tváre podchórus, kde sa vynarala Côlikova hlava.

Z A S M E J M E S A , A K S A D Á . . .

Chýrny učenec Einstein cestoval vlakom. Cestou vošiel do jedálneho vozna a chcel si objednať obed. Keď mu čašník podal jedálny lístok, zbadal, že nemá okuliare a povie čiašnikovi:

"Prosím vás, prečítajte mi soznam jedál, zabudol som si v oddelení okuliare a tak som teraz päť minút analfabetom."

"Pán kolega", ospravedlňoval sa čiašnik, "v tejto veci si neporadíme, ja som totiž analfabetom už od narodenia."

Vedie: Báč Ho.

Slávneho spisovateľa pýta sa istá mladá dáma:

"Rada by som sa stala spisovateľkou, mohli by ste mi poradiť, ako začať písať?"

"Veľmi rád", odpovie autor, "od ľava ao prava.."

O T Á Z K Y - O D P O V E D E

Vedie: Trnavský

V tomto čísle, otvárame rubriku "Otázky a odpovede", v ktorej chceme vyhovieť našim čitateľom, nakoľko odpovedať každému listovne zaberá čas i peniaze. Sotva sa dostab prvé číslo nášho časopisu do rúk čitateľom, už nám prichádzajú listy rôzneho znenia.

Z čoho financujete časopis, keďže len nedávno ste začali zarábatať na životné potreby? Je nám to tu záhadou, ale prajeme Vám veľa zdaru a úspechov do budúcnosti.

G.V. a M.T. U.S.A.

Časopis je financovaný z úspor mladíkov, ktorí sa na vec podujali. Takáto úspora je napr. do mesiaca päť dní nefajčiť. Alebo, zlé slovo povedané v kľube "Bratislava", ktorý tento časopis vydáva, ktoré sa platí pokutou podľa znenia. Teší nás však, že sa Vám páči a očakávate nové číslo.

Prečo nie je vo vašom časopise viac veselosti, keďže už názov "Mladost" znamená veselosť. Teším sa však, že podobné uzrelo svetlo sveta. Len smelo napred a veselo.

T.U. Argentína.

Všetko bude, len treba dôjsť do švungu, ako hovoria Mavačané.

Teším sa, že konečne vychádza niečo pre mládež tohto druhu, doteraz sme v tomto smere pocítovali medzeru. Teší ma, že si to vedie mládež sama. Ak zmeníte adresu redakcie, oznámte.

J.D. Pris.

V "Mladosti" sme všetci mladí a aj zostaneme a keď zostarneme, odovzdáme potomkom. Nateraz sa redakcia nemieni stáť hoviat.

E D I C I A " M L A D O S Ť "

V edícii "Mladost" vyjde ako prvý sväzok román Rudolfa Dilonga: "Agónia veku". Kniha tohoto vynikajúceho slovenského básnika vyjde len vo veľmi obmedzenom náklade. Subscriptia na tento prvý sväzok edície "Mladost" už začala. Cena knihy je o subscipcii 5 pesov. Prihlášky prijíma redakcia.

Z P R Á V Y R E D A K C I E .

Ihneď po vyjdení prveho čísla "Mladost-i", ktoré sa rozletelo do celého sveta, dostala redakcia viac listov a príspevkov. Žiaľbohu pre obmedzený náklad nemohli sme dodatočne poslať žiadané výtlačky. Toto druhé číslo vydávame nielen vo zväčšenom rozsahu, ale aj vo zväzšenom náklade.

O d k a z y p r i s p i e v a t e ľ o m :

Študent od Nitry: Čakáme na ďalšie. Prezradte nám pseudonym, redakcia zachová tajnosť. Pekné!

Cyril Lubecký: Novielku uverejňujeme. Máte nadanie! Nezabudnite na nás.

F. Trlík: Vašu novielku sme dostali. Navštívte nás.

Vilo Illencík: Preklad uverejníme.

G.M.: Pekné, že sa budúce spisovateľky a nielen spisovatelia ozývajú.

E.S.: Kde je slúbený článok?

Redakcia "Mladosti" srdečne ďakuje priateľovi Jozefovi Masarykovi za značnú finančnú podporu.

Mesačník "Mladost". Cena čísla 1 arg. peso. Predplatné pre cudzinu: 2 doláre na polroka (6c.). Objednávky v administrácii: Bs. Aires, Beccar, Jose Pena 928

Uzavierka čísla 15. v mesiaci.

Rudolf Dilong: Agonia veku

Román
Pokračovanie

V P A R Í Ž I

B l á z o n .

Na Boulevard St. Michel z bočnej ulice Rue de Vaugirard vyšiel mladý muž, celkom obyčajný muž, nenápadný, v jednoduchom obleku, s aktovkou v ruke. Podišiel niekoľko krokov hore Boulevardom a sadol si na široký chodník. Vysypal z aktovky pastelové farby, zaujal pololežiacu polohu, handrou utrel pred sebou asfalt, vzal kriedovú farbu a písal: Bývam na Rue Bonaparte č.12. Navštívte ma! Potom si popreberal pastelky a začal na chodníku maľovať. Jeho meno bolo Louis.

Tento zjav nebol v Paríži ojedinelý. Podbných ľudových umelcov, ktorí sa živili týmto umením, bolo možno stretnúť na hociktorom boulevarde, na ktorejkoľvek ulici. Život hnal ľudí, jedných na zábavy, jedných na špekulácie, na gangsterstvá, na zlodejstvá, jedných do krvopotnej roboty, do otroctva a pojedných na takéto remeslo, ktoré bolo treba previezť ležiačky v prachu ulíc. Ako všade, i v tejto metropole Európy žili ľudia, čo hľadali svoj chlieb robotou, aby nepohynuli a boli ľudia, čo nič nerobili a nebáli sa, že pohynú. Sociálne problémy a rozpory, o ktoré Franciia bojovala od čias svojej revolúcie, ostaly dodnes a i keď je Európa zo všetkých doterajších socialistických pokusov najsocialistickejšia na svete, má s touto otázkou plné ruky práce. Európa má sice prostriedky na likvidovanie nepohodlných výchyliek, Európa je dnes veľkým popraviškom, ľudia musia jednoducho zomrieť, ak nejdú s Európou, ale toto na skutkovom stave nič nepozmení. Je tu proletariát a je tu vrstva favorizovaná. A všetkým dali bombastický blahobyt: keď si úbohý - nesmieš byť úbohý, keď si bedár - nesmieš byť bedár, Európa ti hovorí: nie si úbohý, nie si bedár a ty nesmieš inak smýšľať a iné tvrdiť. Duševne môžeš byť ubytý, ale nesmie o tom vedieť Európa. Keď sa stal prípad, že vykonávateľ tejto európskej moci prišiel ku niekomu a povedal mu: Európa hovorí, že máš schovanú wertheimku, máš v nej neprávom ukrývané zlato, človek, ktorý nemal wertheimky, nemal zlata, vedel, že zajtra zomrie. Bol vyhlásený za nepriateľa všetkých a dostal smrť. A to bol človek, o ktorom Európa zistila, že bol nespokojný. Preto ani ten, čo ležal v prachu na ulici a maľoval na asfalte, nebol jedným z hladných, ktorému nedali prídely potravínových piluliek, neprosil podporu, bol to umelec, ktorý si takto robil reklamu.

Louis vyberal, menil, odkladal, bral pastelky a maľoval. Bol dosť dobrým maliarom a videlo sa, že robotu robí s chuťou. Ale Louis maľoval na podiv jednoduchú vec. Maľoval Eiffelovu vežu. Fádny námet, ktorý na obyvateľov Paríža nemohol pôsobiť bizarnosťou. Bol by býval s prácou skoro hotový, lenže ešte niečo... Namaľoval šedivý oblak a okolo neho niekoľko pestrých, farebných lietajúcich vtáčkov.

Louis sa vlastne hral s touto robotou. Chcel to byť žart, ktorý sa

tu robil z maliarstva čart pre toho, kto v tejto práci chcel vidieť umelecký čin. A Louis jednako robil svoju robotu s veľkou dôkladnosťou. Celkom bol zamestnaný obrazom a po celý čas neotrhol oči od asfaltu. Nezaujímal sa o obecenstvo, ktoré ho zvedavo obklopovalo, hlavou nepohol napravo, naľavo - maľoval.

-Blázon, poznamenal o Louisovi ktosi z okoloidúcich.

-Zavadzia svetu, šomral iný.

-Toto že má byť umenie? ponáhlal sa od neho ďalší.

-Akési reakčné maliarstvo, podozrieval ešte ďalší.

Niektorí stáli dlhšie nad Louisom a to lákalo zvedavcov. Mnohí nevideli v tom nič zvláštneho a nemohli tušiť v Louisovom prípade nejakú zámernosť alebo tajomstvo.

A predsa.

-Rozumieš?

-Ano.

Toto si pošepkali dvaja chodci, keď prešli okolo Louisovej Eiffelovej veže s vtáčkami.

A neboli len dvaja. Prešlo ich viacej, rôznych, starých, mladých, mužov, žien, ktorým sa tvár rozjasnila a oči sa im rozviazali, ako sa vie rozviazať hviezda na nebi. Boli to zväčša ľudia, ktorých starosti boli iného rázu, ako sú starosti o tento svet, boli to ľudia zahľadení do seba a zahľadení do večnosti. Ich tvár bola podliata zvláštnou belosťou.

Kresťania.

Kresťania! Ako čudne znelo toto slovo v Európe. Európa ho už nechcela viac počuť, Európa hýrila odpadlivosťou, bola náboženstvom seba samej, verila seba samej. Európan nesmel hľadať hodnoty inde, ako v kolektívume, ktorého složkou musel byť, inak nemal práva žiť. Svet mohol veriť iba tomu, čo bolo zo sveta a na svete. Prahota, ktorá tu žije z ďalekých svetov, žije večne, stala sa zdrojom všetkého ľudského kultú. Mystifikácia tohoto surového božstva bola najprv mierne hodená do vrstiev ľudu, neskôr verejne oslavovaná a nakoniec bola nanútená davom. Človek sa stal exaltovaným, človek v dave, ktorého presvedčili, že je prameňom života, prameňom všetkej sily na zemi. Dali mu životný katechizmus v tejto vete: človeče, pomôž si! To mu muselo stačiť. Kedysi nie, kedysi kresťan povedal: -aj Pán Boh ti pomôže. Kresťanov teraz už nebolo a - boli.

Kresťania žili tajne, ale intenzívne. Všetky európske krajiny zakázaly kresťanstvo pod trestom smrti. Vo Francii mal Paríž svoju vládu, menovala sa Vláda všetkých. Pred dvoma dňami vyniesla zákon o zrušení kresťanstva. Kresťanské náboženstvo sa malo vykynožiť do dôsledkov. Išlo hlavne o kňazov a kostoly. Kostoly sa zhabaly, kňazi sa museli stať obyčajnými občanmi a mali prehlásiť na úradoch, že nijaký náboženský úkon nikdy neprevedú. Z tisícich to urobili niekoľkí. Všetci zomierali, výnimky nebolo, zákon žiadal smrť. Málo sa ich mohlo uchýliť tak, aby sa skryli a starali o duchovné potreby kresťanov.

Parížski kresťania očakávali tieto rozhodnutia, pripravili sa na ne. Po jednotlivých okresoch mali svojich maliarov, ktorí ostatným kresťanom dávali úpravu o bohoslužbách, o pridelovaní almužny, o opatrovaní chorých, o sociálnej pomoci a o všetkom, čo patrilo do oblasti nábožensko-karitatívneho podnikania. Parížski kresťania dali si pred tým znamenie: sledujte tých, čo budú maľovať lietajúcich vtáčkov.

Louis vstal z asfaltu, ešte raz sa poďíval na svoju Eiffelku a vtáčkov, vzal handru, sotrel obraz, posbieral farby a šiel o ulicu ďalej. Louis mal pridelený 6. okres, Arrondissement Luxembourg. Tento okres na ľavom brehu Sény so svetoznámu záhradou Jardin du Luxembourg musel Louis pochoďiť a pomaľovať, aby čím väčší počet kresťanov vedel, kde sa majú hľadať. Obišiel poza záhrady Montaignský lyceum a zabočil na ulicu Rue Notre Dame des Champs na mieste, kde križuje Boulevard Raspail.

Na nároží ulice náhle zastal. Vrátil sa tri kroky nazad, skoro by bol odbehol akéhosi bedára, ktorý potajomky otrčil ruku, chcel iste pomoc.

-Priateľu, ste v biede? pýtal sa polonahého chudáka.

Ten polonahý sa bál odpovedať, za to bol trest smrti. Ale jeho oči prosily, veľmi prosily.

-Kde bývate? chcel vedieť Louis.

-Nedaleko v treťom dome.

-Poďte.

Pojali sa za ruku, vošli do domu hore schodmi do malej podkrovnej kutice. V kúte pošivala žena šaty a vedľa nej sedel chlapec, asi 9ročný.

Čo by ste potrebovali? opýtal sa Louis.

-Hladní sme, nemáme si čo obliecť, odpovedal bedár.

Louis nerozmýšľal dlho. Ješť čo nemal so sebou, mal na sebe iba šaty. Spomenul si na príhodu o svätom Martinovi, svliekol svoje šaty, dal ich chudákovi a biedne šaty toho chudáka obliekol na seba. Potom ponáhlal von.

-Môj drahý pane, to nemôžem prijať, protestoval chudák.

Louis už nezačul jeho hlas, utekal dolu schodmi a bežal za svojou povinnosťou. Ale sotva zašiel za nárožie ulice, spomenul si na niečo. Chytrý sa vrátil a hnal sa nazad k chudákovi.

-Prepáčte, urobil som chybu, poznamenal krátko pri svojom návrate.

Bedár i žena s chlapcom hľadeli prekvapene na Louisa.

-Ešte toto vám patrí, poznamenal Louis a svliekol so seba košeľu a dal ju chudákovi.

Chudákovi sa triasly ruky, keď bral od Louisa košeľu.

Louis obliekol na holé telo otrhaný chudákov kabát a keď odchádzal, pri dverách mu chudák tíško šepkal do ucha:

-Nech vám Boh odplatí.

Louisom to trhlo.

-Veď za toto by vás čakal ..., nedopovedal, bol v rozpakoch.

-Trest smrti, doplnil jeho vetu chudák. Ale ja viem, že nie ste z davu, ste náš, máte kresťanské srdce.

Potom bedár pojal Louisa za ruku a vtiahol ho nazad do kutice.

-Pozrite, vzal z rúk chlapca písanku a ukázal Louisovi.

Louis videl písanku, pomaľovanú lietajúcimi vtáčkami.

-Musí sa naučiť vtáčkov maľovať, poznamenal bedár.

-Vy ste? .. udivene koktal Louis.

-Nie ja, chlapec ich už niekoľko namaľoval po uliciach so značkou: Rue Bonaparte 12.

-Rue Bonaparte 12, dokončil Louis, tisol ruku starcovi a náhlil von.

Prešiel dve uličky, sadol na Boulevard Raspail, vzal pastely a maľoval ďalej.

X X X

Blížil sa večer, keď Louis prešiel Boulevard du Montparnasse. Mal za sebou päť zástavok, päť ulíc okresu, v ktorých svolával kresťanov na Rue Bonaparte 12. Úloha jeho vtáčkov bola, ako keďysi úloha kostolných zvonov. Tieto farbičky boly modernými zvonmi svojej doby a Louis bol zvonárom veľkého kostola okresu Arrondissement Luxembourg.

Louis skončil svoju prácu, bol už večer.

Večery boly v tejto časti Paríža malebné a vábivé i pre oko i pre pobavenie. Duhovité vodomety, parky, espladády, farebná hra svetiel, pohyblivosť, ruch okolo divadiel, televíznych kín, koncertov, dancíngov, herní, kaviarní a všetkého druhu lokálov, všetko to sa chcelo deliť s ľuďmi o radosti života. Pred každým podnikom jačal do ulice rozhlasový tlampáč a Paríž v tej chvíli nežil svojmu krku, ale svojim uliciam. Ľudia, ktorým podstata dňa ušla, totižto ti, čo sa neunavili robotou dňa, hľadali spôsob, ako nezabiť podstatu noci, využili noc, milovali tmú. Svet sa tu zdál naočko pekným, bez-

starostným a šťastným. Svet tu bol ako jablko v raji, utrhnúť ho, jest' - a budete ako bohovia.

Za tohto rozospievaného večera Louis mal ešte program. Nie, na zábavu nemyslel, na samopás nebol. Bol to, pravda, mladý muž, mal sotva tridsať rokov, mohol plným dúškom piť rosu večerov, mohol hovieť rozptýleniu, ale bol kresťan. To značí: bol mŕtvy pre svet, pre jeho slasti i lásky. Jediná jeho láska, s ktorou pomýšľal vážne, bola Antoinette.

Louis mal s Antoinettou tohto večera schôdzku. Mali sa stretnúť pri Palais du Luxembourg. Antoinette prišla v stanovenom čase.

-Čo sa s tebou stalo, Louis? prekvapene, až zhrozene hľadela na zovňajšok Louisa, keď sa stretli.

-Tieto šaty? pýtal sa tiež udivene Louis, lebo ani si neuvedomil v spechu za svojou prácou, akú zmenu dostal jeho zovňajšok behom dňa. Ale sám v sebe nenašiel dôvodu nad tým sa zastavovať, jeho čin bol jednoduchý a prirodzený.

-Kde máš svoje šaty?

-Pozri, Antoinette, nestala sa nijaká zvláštna vec. Bol jeden chudák, ktorý mal na sebe biedne šaty.

Antoinette už vedela, o čo išlo. So smiechom mu skočila do reči:

-A bol jeden druhý chudák, ktorý mal na sebe lepšie šaty. Tie šaty sa vzájomne zamenily, však?

-Áno, to je všetko.

-Blázon si ty, blázon jeden.

Antoinette bola mademoiselle Paríža, toho druhého, ktorý tu stál ako antipod kresťanského Paríža. Bola devou veľmi úhľadného, pôvabného zovňajšku, ale tým väčší rozptýleného vnútra. Milovala svoju mladost, chcela sa veľa zabávať, chcela byť šťastná, chcela všetko, neuspokojila sa s kvapkou hviezd, chcela mať celé večerné nebo a želala si, keby tak mohla byť v niektorom kúte sveta panovnicou. Jej oči chcely, ako dravá rieka, podryť a schytiť všetky brehy. Na jej ústach sedel poskrúcaný had, ktorý bol nebezpečný, chcel štipať. Antoinette nemala z kresťanských zásad skoro nič, jej srdce mal svet a bolo roztrhané na kúsky. Louisa mala rada. Mala rada? Bol to zvyk priateľstva a vždy sa nazdávala, že len pre kratochvíľu, pre jeho zvláštnosť a preto, že bol podivne zaujímavý. Louis naopak, miloval svoju potvorskú Antoinettu a veril, že ju časom získá pre šľachetnejšie ciele života. Táto viera mu musela mnoho razy pomáhať zdrviť svoj chvíľkový odpor proti nej a so sebazaprením a hrdinskou jemnosťou usiloval sa vždy väčšími priblížiť sa k jej duši.

-Antoinette, pokračoval, aby sa obhájil z obvinenia, čin almužny sa na svete nestratí.

-Prestaň mi s tými rečmi, blázon si, hovorím ti.

Antoinette chcela odísť.

-Antoinette, mám niečo pre teba.

V zvedavosti ženská zmäkne, keby chcela hneď čokoľvek na svete robiť.

-Čo máš, prosím ťa?

-Ale musela by si ísť so mnou a nesmela by si sa hnevať.

-Prosím ťa, kam?

-Zajtra.

-Čo zvláštneho sa má stať?

-U nás - teraz jej do ucha pošepol - u kresťanov...

-Modliť sa mám? skočila mu do reči.

-Áno, aj modliť.

Položila mu ukazovaček ruky na nos:

-Blázonko naivný.

-Antoinette, myslím, že prenáhľuješ a neuvažuješ dost.

-Áno, uvažujem. Uvažovala som o tom, ako najlepšie strávime dnes večer.

-To ešte môžeme.

-Prepáč, s takým otrhaným mužským to nejde.

-Čo môžeme ísť, kde je menej sveta a kde je aj šero, navrhoval Louis bez zlých úmyslov.

-A tam mi chceš o modlitbách hovoriť?

-Aj o inom môžeme rozprávať.

-O čom? Ty si strašne pobožný, ty nie si ani milenec, ani muž, len akýsi nevyvretý rojko, si nanič, nemáš krv, nemáš mladost', čo s tebou!

-To môže byť všetko pravda, ale sú hodnoty -

Chcel pokračovať, Antoinette trhla sebou, urobila krok dopredu k Louisovi a oznámila mu:

-Louis, bude dobre, keď sa rozídeme na trvalo. Buďme si úprimní: ty máš pred sebou iné, ja mám iné. K súladu to nepovedie. Po dobrom, pekne sa rozíďme. Louis, tu máš moju ruku, buď šťastný!

Odišla.

Louis chcel hovoriť a mlčal. Celá príhoda ho ani strašne nevzrušila, bol spokojný. Videl ešte tvár Antoinetty, ako sa odvracala od neho. Z tvári a z celej jej bytosti pozoroval i teraz, ako vždy, že nemá duševnej súmernosti. Sviedol ju lesk života, konečne, žila v prostredí, kde sa ľudia nestávajú svätými. Bola filmovou herečkou, žila i v živote ako vo filme, život jej bol hrou a ona hrala. Najradšej pred tvárou davov. Milovala scény, milovala priestranstvá. Lietala, bola pilotkou, mala ponorný čln, robila vychádzky po Seine, na tenisových ihriskách Paríža bola hviezdou, športovala vo vzduchu, na suchu i vo vode. Chcela vynikať vo všetkých farbách života.

Louis neoplakal túto chvíľu, vzdychol k Bohu a prosil, aby Boh Antoinettu chránil.

Po rozchode s Antoinettou rozhodol sa, že to, čo je cenné a čo ho k nej malo viazať, venuje chudobným. Mal zlaté snubné prstene, pre Antoinettu a pre seba, ktoré nedávno obstaral, mali sa spolu zasnúbiť.

Vykročil, prešiel niekoľko ulíc a na Place St. Sulpice zastal pred vchodom do jedného lokálu. Ľudia sa tam hemžili.

-Prosím, ponúkať na dlani prstene.

Dav bol ľahostajný a nereagoval na Louisovu ponuku.

-Prosím, zlato, upozorňoval ďalej.

Ktosi z chodcov sa pri dobrej nálade zastavil:

-Čo za to chceš?

-Čo dáš?

-Deravý groš, ha-ha-ha!

Louis stál a držal svoje zlaté prstene. Aké mu mali byť drahé. Na celý život, tak dôveroval. Antoinette sa mu vynorila pred oči v bielom rúchu, v závoji, usmievavá, taká, ako by odchádzala od oltára. Ale prelud hneď zmizol.

-Prosím, zlaté prstene, dvíhal ich pred tvár chodcu, čo zastal a obzrel si Louisa.

-Ty si blázon! Kto to dnes môže potrebovať! Máme vek voľnej lásky. Manželstvo je prežitok. Takéto obrúčky, ktoré hovoria o sviazanosti, nám už nie sú potrebné. Svet sa zbavil všetkých obrúčí, svet má slobodu.

-Dá sa to speňažiť, vysvetľoval Louis.

-Hovorím ti, že si blázon. Peniaze nebudeme potrebovať, Europa bude mať pre nás iné, nie peniaze: blahobyť, zábavu. Všetko bude spoločné, naše.

-I smrť, dodal Louis, keď už chodcu nebolo.

Louis bol smutný, ako všetky hviezdy tohto večera na nebi. Smutný, ako keď dieťa dlho neplače. Smutný, ako rastlina, keď je bezvetrie a je zamračené. Videl, že svojim chudobným dnes nebude mať čo dať.

-Odpáľ do čerta! sotil Louisa ktosi, čo tu zavdziaš!

Louis bol sytý toho večerným malebným Parížom.

Jeho dva zlaté prstene utiekaly ako dve zlaté kolieska, ktoré sa ukazujú deťom, keď sú hladné.

Louis schoval svoje zlaté prstene.

M e t e o r.

Do domu na Rue Bonaparte 12. vošiel muž. Na chodbe pri schodisku vstala so stoličky starenka a privítala ho.

-Prosím, býva tu nejaký ľudový maliar? - pýtal sa muž.

Starenka hľadela nenápadne na jeho ruky a videla, že ich má prázdne.

-Áno, odpovedala.

-Mal by som záujem o jeho obrazy.

-Nech sa páči, tu v prizemí v izbe má obrazy.

Starenka zaviedla muža do izby, vzal dva obrazy, zaplatil a odišiel.

Toto bol prípad náhodného návštevníka domu č. 12 na Rue Bonaparte.

Pre takéto prípady musely byť obrazy, musela byť izba s obrazmi.

Ľudia, ktorí neboli náhodnými záujemcami o maliarske práce Louisa, mali v ruke kúsok papiera, starenke ho ukázali a keď starenka videla na papieri nakresleného vtáčka, lebo to bol poznávací znak, vtedy týchto ľudí uviedla na pravú adresu. Dala im ďalšie adresy, keďže v Arrondissement Luxembourg bolo viac domov, kde sa kresťania schádzali.

Pouličné umenie Louisa malo ozvenu a kresťania nenápadne chodili na Rue Bonaparte 12., odkiaľ väčšina z nich odchádzala na Rue du Cherche Midi č. 75.

Dom na Rue du Cherche Midi patril jednej staršej dáme, ktorá ho prepožičala na služby pre kresťanov. Dom mal štyri poschodia, bol do neho vchod z ulice, z boku i zo záhrady a bývaly v ňom len kresťanské rodiny. Prvé poschodie bolo upravené pre shromaždenia kresťanov. Tu dostávali duševné posilnenie, tu mávali bohoslužby, sem nosili svoje bolesti, dostávali útechu a boli povzbudzovaní, aby vytrvali. Práve takým náboženským životom sa tu žilo, ako za prvých storočí po Kristovi v rímskych katakombách. Krista nebolo možno umlčať, jeho slovo bolo evanjelium, jeho evanjelium bol život kresťanov. Augustínovské "pre seba si nás stvoril, Pane" má večnú platnosť. Ľudstvo odchádza do večných vekov, pokolenia vystriedané sú pokoleniami, tí, čo sa tu ruvali o malú trofej zemskeho prachu, poliateho krvou služobníkov Božích, utrpením kresťanov, nevideli a nevidia, že všetko dozrieva pre deň Boží, lebo "stat Crux, dum volvitur orbis".

Prvé poschodie na Rue du Cherche Midi 75. bolo už preplnené. Ľudia všetkých kútov okresu, starí-mladí, mužovia-ženy, rôzneho zovňajšku, ale rovnakých srdc. Stáli tu študenti i robotníci, prišiel strážnik i žandár, obchodník i remeselník, prišiel i bedár v Louisových šatoch a Louis v bedárových šatoch. Kresťania stáli i kľáčali v strednej sieni i po bočných izbách, vhrúžovali sa do tichých rozhovorov s Bohom, žili tu v svojom Pánovi, ako anjeli strážcovia, ktorí stoja po bokoch ľudí a jednako sú v nebi pred tvárou Božou. Nežili na zemi, ich srdce našlo svoj pokoj v Bohu. Obete, strádania, slzy - to všetko sa potom znášalo ľahšie, ľudia boli ľuďmi, druhý raz narodenými pre druhý smysel všetkých vecí sveta. Milovali modlitbu. To bola ich sila, sjednocujúca celú bojujúcu Cirkev. Modlitba, čo sa opakuje dlhými vekmi, modlitba stará, staré Otčenáše, na ktorých sa nezmenila jota od doby apoštolov, slová, ktoré sa nemohly osušať a stratiť svoje čaro na zemi, táto modlitba - zbraň ducha nestala sa neužitočnou, starou, nemohla ju vyraďiť hrdza času a nahradiť iná moderná, účinnejšia zbraň. No, nielen modlitby z čias apoštolských, ale modlitby a spovy dôb, odkedy sa srdce ľudské učilo prvé hlásky, prvé vyznanie lásky svojmu Stvoriteľovi, ako starozákonné žalmy, antifony a hymny, mali silu a hĺbku jednako zázračnú, časovú a liečivú. Týmto brnením opásaní stáli tu kresťania v nerozbornom, nepremožitelnom nástupe. Stáli ticho ako ťažké kvádry. Každá sila je tichá.

Uprostred tohto ticha kresťanov objavil sa knaz. Pošliel ku podiu-
mu prostred strednej siene, vystúpil na schodok, obrátil sa tvárou k všetkým a prežehnal sa. Otvoril Písmo sväté a prehovoril:

-Bratia! Kresťania! Tu je náš nový chrám Boží a ja vás prosím, aby

ste boli jednotní, svorní, trpiaci, milujúci sa a modliaci sa spoločne pri dopusteniach Božích vo veku ťažkých zkušok, lebo prídu ešte väčšie súženia na nás i na nepriateľov Božích.

Niekoľkí kresťania zavzlykali, mnohým vypadly slzy.

Potom kňaz prečítal stať z Písma svätého:

-Toto hovorí Pán: Id' a vezmi jeden krčiazok hlinený od hrnčiara a od niektorých zo starších ľudu a od starších kňazov, a výjdi do doliny syna Ennom, ktorá je pri vchode do hrnčiarskej brány a hlásaj tam slová, ktoré ti ja budem hovoriť. A povedz: Počujte slovo Pánove, kráľovia judskí a obyvatelia jeruzalemskí; toto hovorí Pán zástupov, Boh izraelský: Hľa, ja uvediem na toto miesto súženie a každému, kto počuje o ňom, hučať bude v oboch ušiach; preto, že ma opustili a odcudzili miesto toto a obetovali na ňom cudzím bohom, ktorých neznali oni ani ich otcovia, ani kráľovia judskí a naplnili toto miesto krvou nevinných. A že stavali výšiny Baalom, čo som ja neprikázal, ani som o tom nehovoril, ani mi do srdca neprišlo. Preto hľa idú dni, hovorí Pán, a miesto toto nebude viac nazývané Tofet a dolinou syna Ennom, ale dolinou zabíjania. A vyprázdniť radu Judovu a Jeruzalemských na tomto mieste; a nechám ich padnúť od meča pred tvárou ich nepriateľov a od ruky tých, ktorí hľadajú ich duše; ich mŕtve telá dám za pokrm vtáčtvu nebeskému a zverí zemskej. A obrátim toto miesto na úžas a na posmech; každý, kto tade prejde, úžasnúť a hýkať bude nad všetkými jeho údermi.

Kňaz obrátil niekoľko stránok v Knihe Jeremiáša a pokračoval:

-Rozpomeň sa, Pane, čo sa u nami stalo, pozri sa a hľad' na pohanenie naše. Starci prestali sedieť v bránach a mládenci v sbore spevákov. Prestala radosť srdca nášho, na zármutok obrátil sa sbor náš. Spadla koruna s hlavy našej; beda nám, že sme zhrešili. Preto zarmútené je srdce naše, preto zatemnily sa oči naše pre horu sionskú, že je opustená; líšky potulujú sa po nej. Ty však, Pane, na veky zostávaš a trón tvój od pokolenia do pokolenia. Prečo zabúdaš na veky na nás a opúšťaš nás na dlhé časy? Obráť nás k sebe, Pane, a obrátení budeme; obnov' dni naše ako za starodávna.

Kňaz odložil Písmo sväté na improvizovaný oltár a kázal. Jeho reč bola jadrná, jednoduchá, vystihovala položenie a poslanie Cirkvi svätej v súčasnej dobe. Bolo treba otvoriť tajomné pramene, skryté prúdy milosti Božej, pomocným rukám Božím treba bolo ísť v ústrety, lebo Božie dni teraz išly náhlive. Kresťanom bolo treba priviesť až na samý dotyk s Bohom. Tu potom prestáva neistota, mizne strach, silnie duch, silnie vôľa a človek raduje sa zo života, milé sú dni jeho, chce ich mať dlhé, ich dĺžka už nevraždí, lebo dlhé dni vraždia len duše, ktoré sú osamelé. Kresťania nie sú osamelí, žijú s tým, ktorý rozumie, čo šepkajú ich ruky, keď ich položia na srdce. Tejto samote patria preto, aby si srdce neporaňili, keď spustia s neho ruky. Treba bolo ukázať kresťanom tieto chodníky, boli odkázaní na ne, ako ovečky na dobré hole, na živné grúne, kde sa spája zem s blankytom, kde oči pobádané sú, aby dýchaly výšky. Treba bolo zaviesť kresťanov na onú mystickú Horu Tábor, Horu Premenenia, aby stratili styk so zemou a v sláve Božej našli svoje obcovanie svätých, aby v šťastnom vytržení vykrikli: učiňme si tu stánky! Treba bolo, aby sa nad nimi nebo otvorilo, z ktorého by počuli slová, aké ľudská reč nepozná, aké len duša zachytiť a uschová pre seba. Treba bolo kresťanom povedať, že tieto oblasti sú zlému pokoleniu neprístupné, že v týchto zónach sú najbezpečnejšie ukrytí pred nepriateľmi, ktorí v tejto chvíli prevzali vládu sveta. Ó, áno, bolo súrne, aby svoje miesto kresťania zmenili. Doteraz žili na zemi, i keď dusný bol jej vzduch, zem ich už vypovedala, na nej nemali miesta, preto bolo treba sa presťahovať. A s výšky zatienia svoje pozemné tiene a s výšky zalejú svetlom tento svet viac, ako spupný vek Antikristov, viac, ako čierne slnko satanovo.

Kňaz končil kázeň hovoriac:

-Nech príde ešte na svet, čo je v Božej moci, nech príde trest ťažký na ľudstvo i na vyvolených Božích, nech pokorí Boh pýchu veku. Duch svä-

tý, ktorý riadi a spravuje Cirkev Kristovú, prebýva v našich stánkoch, dáva nám silu a ostáva s nami do konca.

Teraz sa kňaz obliekol do bohoslužobného rúcha a bola omša svätá. Pod omšou doľahol zvonku otrasujúci úder, ako tajomný výbuch a veľké zatrasenie zeme. Bolo šesť hodín večer.

X X X

-Nestojí za reč, toľko sa vzrušovať!

-Môže to mať politický dosah.

-Prosím ťa, nie si snáď poverčivý, aby si myslel, že nad parou oblakov niekto jestvuje a robí politiku.

-To nie, ale veríme vo fyzických silách vesmíru.

-Trocha staré. Hlavným zdrojom sily vo vesmíre ostane človek a jedine človek môže robiť politiku.

-Ale silu, čo je v priestore mimo hmoty zeme, by mal človek zvládať.

Tento rozhovor viedli dvaja mladí mužovia, Henry a René. Dvaja občania Paríža, dvaja z veľkého shľuku ľudu, čo sa sbehol na Champs Elysees.

Na veľké priestranstvo Champs Elysees padol meteor. Zariyl sa do hĺbky zeme, ostal po ňom kráter v priemere niekoľkých metrov. Z ľúdi viacerých usmrtilo, čo sa nachádzali v bezprostrednej blízkosti, niekoľkých zranilo, niečo z okolitých sádov spálilo, dosť hodne budov poškodilo a najväčší efekt celého bol, že v davoch Paríža nastala panika. Ľud sa hrnul na Champs Elysees. Zrovna tak, ako kedysi za starých čias, keď tu vítali a oslavovali panovníkov, hlavy štátov, ktoré keď prichádzali do Paríža, tiahly sa ich nádherné sprievody zo západnej časti mesta po Avenue de Neuilly cez Place de l'Etoile a ďalej po Avenue des Champs Elysees až na Place de la Concorde. Kedysi tu mali veľkú slávu hostia pozemskí, dnes tu majú hosta zo stratosféry.

Ľuďom, ktorí teraz žili v blízkej vojnovej atmosfére, dal tento meteor podnet k rôznym dohadom. Bránili sa jeho skutočnosti, ale najradšej by ho boli vzali do ruky. Tlačili sa ku kráteru, pozerali, nič nevideli v ňom, hľadali ho, bol hlboko. Odchádzali neuspokojení, vracali sa, znova chceli o ňom niečo vedieť a zasa odchádzali. Davy prúdily ako procesie. Na pravom boku Seiny Arrondissement Elysée bol ako osie hniezdo, keď ho ktosi porúša. Všetci diskutovali, hádali sa, politizovali a hovorili o vojne.

-Napadlo mi, pokračuje v rozhovore René, či to tu nie je úvod do vojny? Henri pozrel nah udivene.

-Uvažujme, vysvetľoval René; tu máš čosi v zemi, hovoria, že meteor. Kto vie, či tu jedna z tajných nepriateľských zbraní za chvíľa neukáže svoje strašné účinky. Môže byť načasovaná, až sa sem nahrnie ľudí...

-Nebud' smiešny, vtrhol do reči Henri, vojna ešte nie je.

-A musia ju vypovedať? - bránil sa René.

-Sila a potom aj právo je na strane Európy. Európa musí začať.

-Kto to rozhodne?

-Raz musí byť jasné, že systém, čo nie je navlas taký, ako náš, musí zhnúť. Svet musí z revolúcie výjsť preporodený.

-Aj Veľkí Dvaja odročili schôdžku. Nechce ju ani Veľký Európy, ani Veľký Dvôch Amerík.

-A to môže znamenať ticho pred búrkou.

-Konečne, som za vojnu tiež, lebo som revolucionár, ale nespávam s horúčkou, doložil s vážnosťou Henri.

Ľudu na Champs Elysees neubúdalo. Bol už neskorý večer, bola jar, v ľuďoch, menovite v mládeži, vrela pobúrená krv. Akási revolučná vlna schvátila dav, začalo sa okolo pokrikovať: vojna, vojna a panika sa s minúty na minútu stupňovala. Ktosi na predu blízko kráteru dal sa schytiť, dav ho vzal na ramená a kričalo sa sborove:

-Čujme rečníka!

-Cujme ho!

Vôľa ľudu odznela ako salva.Rečník začal hovoriť v heslách:

-Chcete počuť slovo jedného z vás?

-Chceme! - znela hromová,úsečná odpoveď.

-Chcete,aby vám bola povedaná holá pravda?

-Chceme holú pravdu!

-Viete,кто sa tu do nás zaplietol?

-Chceme vedieť!

-Kresťanský Pánbožko.

-Fuj! Fuj! Fuj!

-Máme si to dovoliť?

-Nedovoliíme!

-Je to ponižujúce pre nás,že sa ktosi s neba medzi nás mieša!

-Tak je! - hučal dav.

-My silní vládcia Európy nechceme nijaké tajomné nebeské upozornenia!

-Nechceme! - hučal väčší dav.

-Nestrpíme nijaký útok na nás s tamodtiaľ shora!

-Nestrpíme!

-A preto budeme my viesť vojnu proti nebu a jeho vláde!

-Chceme vojnu!

-A preto všetkým votrelcom neba smrť!

-Smrť všetkým!

-Smrť všetkým nebeským okupantom!

-Smrť!

-Smrť pápežovi! Smrť kresťanom! Smrť nepriateľom Európy!

-Dolu s nimi! Do pekla s nimi! Nech žije vojna!

Celú scénu sprevádzala nekonečná trma-vrma,krik,hluk,šialenie a vydráždená nálada.

Rečník sišiel s pliec.Dav zúrila a besnel.Demonštrácia - to bola nemoc ľudu.Jeho útočnosť bola vrcholná,preto sa bolo treba z nej vybičovať.Musí sa nájsť obeť,vhodná obeť,na ktorej sa ostrie noža začervena krvou.Ľud hypermoderný musel byť alebo reťazou skovaný,alebo musely sa mu donášať dráždidlá,senzácie,úspechy.Nemohol odpočívať,rečinne driemať,nemani-festovať,lebo skape revolúcia.Najmenšie steblo trávy,ak sa mohlo naň poukázat,ako na reakcionárstvo,znamenalo iskru v povelí.Preto,ak hocaký prášok zeme bol len trochu odlišný od prášku,čo ho nosil dav na topánkach,musel zhytnúť,lebo ohrožoval Európu.Slovo "vojna" stalo sa každodenným pokrmom v ústach všetkých.Ak niekto v živote svojom sledoval iný princíp a iný systém,ako bol princíp a systém všetkých,vyhrážalo sa mu vojnou.Aký bol ten princíp a systém všetkých,každý dobre vedel.Chceli byť všade,vždy a vo všetkom.Vravelo sa im:vy vládnete,vy svojou silou a vôľou riadite svet.Vo vedomí tejto úžasnej masovej sily a vôle žili a tento válečník všetkých lámal a likvidoval každý odpor.

Vojnu! Vojnu!

A o tom sa najviac hovorilo.Európsky dav vedel,že jeho válečník ešte neprešiel svetom a nerozdrvil všetko.Za morom bol pripravený iný válečník, len Oceán tu stál,nehybný,pevný,nebojácny a bol v oku obidvoch strán ako červené súkno.Dráždil,napínal nervy.Celý svet bol ako rozoštvaná zver,len sa dať do seba,sraziť sa!

Ktosi z davu,teraz ktosi druhý,vyskočil na blízky podstavec,kde stál nedávno hrdý Clemenceau,štátnik 1.svetovej vojny,a rečnil:

-Dráždia nás! Meteor je z Ameriky!

Ľud stíchol a čakal vysvetlenie.

-Meteor odrazili Američania,keď skúšali vo stratosfére svoje nové tajné zbrane.Bolo vypočítané,aby meteor zo svojej dráhy bol odrazený tak,že padol na Európu.

-Smrť im! Vojnu Amerike!

Dav zúrnil, dav sa zmietal hnevom ako more, keď ho pochytil cyklón.

Rečník pokračoval:

- Preto my ukážeme Amerike, že máme silu nielen neškodné meteory od-
rážať a hádzať na nich, ale -

- Vojnu na nich! - vtrhol do reči dav.

- Máme zbrane, ktorými Ameriku zničíme.

- Chceme vojnu! Vojnu! Vojnu!

Nálada bola ako pred súdnym dňom. Dav sa nerozhádzal.

- Hovorím ti, že je to znamenie pre vojnu, debatoval opodiaľ René s
Henrim.

- Veď áno, lenže znamenie nie je v meteore, ale v dave, doplňoval Henri.

- Pred dávnou 2. svetovou vojnou tiež bolo jedno prírodné znamenie.

Ľudia videli polárnu žiaru. Či je tento meteor s neba, či z Ameriky, je to
povel pre vojnu.

- Meteor by mali pochovať v Panteone. Na novú slávnosť Európy stačí
hociaký pád, vmiešal sa do debaty jeden celkom iný muž.

- Čo si povedal? - pýtal sa ho Henri.

- Berte to ako chcete: pád alebo povstanie.

- Hovoríme o tom, že je to znamenie, zahriakol cudzieho muža René.

- Znamenie Božie, poznamenal ako by pre seba ten cudzí.

Obidvaja to počuli, Henri i René.

- Čo si povedal? Smrť ti, chlape! - a oborili sa na neznámeho mladé-
ho muža a odviekli ho, aby ho odovzdali orgánom poriadku a bezpečnosti
Európy.

Neznámy mladý muž bol Louis.

S ú d.

Louis stál pred súdom. Tento súd menoval sa Súdom všetkých. Súdna ro-
kovanie viedol jeden človek, súdil jediný sudca, mohol ním byť hocikto zo
všetkých, na súd mohli prísť všetci a tí, čo boli na nom, menovali sa Vše-
tci. Ich prítomnosť mala byť potvrdením spravodlivosti súdu. Rozsudok toh-
to súdu vyznel vždy pre trest smrti.

Tento druh súdnictva má už v histórii svoju tradíciu. Kristovu smrť
si vynútil národ židovský na dvore Pilátovom. Bol to ľudovo-národný súd
a rozsudok znel na trest smrti. Neskôr za prenasledovania kresťanov ľud
rímsky v amfiteátroch súdil zdvihnutím, alebo sklonením palca. Potom za
reformácie rozlútené davy bez súdu a bez rozsudku vrhaly sa na rímskych
kresťanov a mučily ich a zabíjaly. A tak sa reťaz tohto druhu súdnictva
ťahne cez mnohé prenasledovania, povstania, revolúcie, v ktorých davy vlád-
ly a ulica súdila. Také boli aj ľudové a Národné súdy po 2. svetovej vojne.

Ulica súdi Louisa. Súdi ho na pamätnom námestí Place de la Bastille.
Na tomto mieste, kde sa kedysi začala francúzska revolúcia útokom na Bas-
tillu, stál Louis pred hnevom Všetkých, pred hnevom ulice.

Súd všetkých bol v permanencii. Prípadov bolo toľko, že súd zasedal
denne od svitu do mrku. Súdil jednotlivých a súdil hromadných vinníkov.
Davy mali radosť a zábavu. Pre davy sa muselo vždy niečo diať. Keby bol
čas postál, keby bolo slnko jozueovsky ostalo stáť, keby sa bola hladina
dňa zmenila na stojaté vody, davy by boly stratily svoju silu a svoje ča-
ro. Davy musely hučať. Inak prečo by hučalo more? Len preto, že je morom.

- Na smrť s ním! Zabiť ho! - jačalo všetko na Place de la Bastille,
keď Louisa predviedla ozbrojená stráž pred tribunál Súdu všetkých. Ulica
ešte nevedela, o akého previnilca ide, už ho súdila.

Sudca pokynul rukou, aby bolo ticho.

- Občan, ste obžalovaný, že ste vypovedali meno Božie, začal úvod sudca.

- Vypovedal som, priznal sa Louis.

- Občan, ste kresťanom?

- Som.

-Zabiť ho! - zahrnel dav.

-Obžalovaný, počujete už Súd všetkých.

Louis neodpovedal.

-V mene Súdu všetkých, pokračoval sudca, v mene Francie a jej Vlády všetkých, v mene Európy ste odsúdený na smrť. Trestný čin: Pri kráteri meteoru vyslovili ste sa, že meteor je znamením Božím, čím ste zavinili verejné pohoršenie a pobúrenie ľudu. Ďalej priznávate sa sám, že ste kresťanom, čím napomáhate spiklenecké buňky proti ústave Európy. Podľa zákona na ochranu Európy nemáte práva na život, nemáte práva na apel.

-Tak je! Nech skape! - vykrikol dav.

Louis sa prežehnal a zdálo sa, že ústami niečo šepce. Modlil sa spovednú lútosť, pretože práve v tejto chvíli jeden muž, ktorý bol prítomný na všetkých rozsudkoch nad kresťanmi, jeden muž v dave, jeden nepoznaný kňaz, dával mu rozhrešenie od hriechov. Louis to vedel. Kresťania sa pre tieto prípady predom zariadili a sluhovia Boží neopúšťali svojich bratov do posledného dychu.

Louis stál spokojne, oči mal sklopené, ruky složil a modlil sa. Tak odchádzali na smrť všetci kresťania. Pokoj a mlčanlivosť u nich nebola zdanlivá. Umierali, lebo im bolo ľahko umrieť. Blankyt šumel nad nimi ako strom a už-už skláňal konáre s ovocím. Na nebi sa dvere otváraly a ono povestné videnie prvomučeníka Štefana: vidím nebesá otvorené, vracalo sa do očí mučeníkov a ich smrť bola volaním s neba: vstúpte! Kresťania mali silu, ktorá ich ľahko brala zo sveta, čo ho nazývali údolím slz, plaču, bolesti a súženia. Horeli láskou k Bohu a tieto horiace živé fakly, ako mohutný demonštratívny sprievod pod nebom, vysoko držaly svetlo svojich očí, vzpriamene a odhodlane blížili sa k svojej hodine odchodu ako v spánku, z ktorého je len jedno prebudenie.

Súd nad Louisom bol skončený. Bolo treba už len rozhodnúť, ako má byť trest smrti prevedený. Smrť vinníkov bývala rôzná: upálenie za živa v krematoriume, na elektrickom kresle, v plynovej komore, v komore bezkyslíkovým vzduchom, lynčovaním, alebo bol vinník dynamitom vyhodенý do povetria, alebo musel zhltnúť malú bombičku traskavín, ktorá v nom explodovala a rozličným sadistickým zamordovaním museli zomierať odsúdenci, no niekedy, veľmi zriedka, aj zastrelením.

Louis čakal ešte na tento výrok Súdu všetkých.

-Prosím, ozval sa ženský hlas z davu.

Dav stíchol a z jeho radov predrala sa a prišla pred súdnu stolicu Antoinette.

Louis sa s úsmevom prebral a Antoinette pred ním zmĺkla. Zmĺkol aj dav. Bolo nezvykom na Súde všetkých, aby sa tam objavila taká pôvabná, mladá ženská, ako bola Antoinette a hlásila sa za sudcu.

-Chcete prevziať súd a podať návrh na spôsob trestu smrti? - pýtal sa sudca Antoinetty.

-Chcem súdiť, odpovedala.

Bolo zákonom stanovené, že súdiť na Súdoch všetkých môže hocikto z davu, hocikedy mohol sudcu iný sudca vystriedať, bol potrebný len súhlas všetkých prítomných.

Sudca vstal a dal otázku všetkým:

-Pýtam sa davu, či súhlasí a prijme nového sudcu?

-Áno, znel súhlas všetkých.

Antoinette chvíľku zastala pred tvárou davu. Jej zjav bol dokonalou formou krásy a fascinoval zástupy. Bola známa v Paríži ako filmová hviezda a volali ju najkrajšou Parížankou. Ľudu sa zastavil dych, Antoinette uprela oči na všetkých, zavládlo ticho ako v snách. Teraz nepochyboval nikto, že je krásna. A krásna bola v celom postoji. Ako keby ju odrazil z ktoréhosi obrazu v Louvre. Ako keď sa z hĺbky jablone vynorí prvý kvet na jar. Ako by sa vylupala z vidín básnikovych, ktorý chodil za ňou v nebi i

predpekli. Antoinette držala hrdo a pevne svoju postavu, ako by sa chcela vzopriet sile davu, ako by chcela jeho hučiacu vlnu zadržat', ako by bola chcela zastaviť cestu živelnému prúdu týchto spodných vôd, ktoré chcely strhnúť do svojich vírov biednu obeť a zmárniť ju na veky. Stála tu opretá oproti sile jak nádherná ľvica, ktorá sa odhodlala biť sa s presilou, vrhnúť sa na všetkých. A v tomto postoji bola krásna.

Podišla dopredu, zaujala miesto sudcu a prehovorila:

-Slávny Súd všetkých! Nechcela by som vplyvať na mienku súdu, nechcela by som, aby súd menil svoj výrok nad prítomným, dav je dnes jediným zákonným vládcom Európy, je jediným dobrodením pre masu ľudskú, ktoré treba zbaviť všetkých bolesti, všetkého neudu, všetkej kliatby. Dav je povolaný dbať na to, aby človečenstvo rástlo zo zdravých nás a išlo do predu zdravé a silné za vztýčeným cieľom. Dav má preto moc a právo a je v svojej moci a práve neomylný a ja by som nechcela nikdy iné, ako čo chce dav, keby išlo aj o vinníka, ktorý by mal všetky vlastnosti na to, aby sa zo svojej viny zodpovedal.

Antoinette zastala. Pozrela svojím žiarivým pohľadom na dav a vydychla si. Dav mlčal a čakal napínave na ďalšiu odohru okolo tejto kauzy. Iste mu polichotil chválospev, ktorým Antoinette nešetřila, keď ho chcela podchytiť a získať jeho náladu pre svoje zábery. V Antoinette, keď videla Louisa, ozvalo sa srdce a chcela ho zachrániť, ako len bolo možné.

-Slávny Súd všetkých! - pokračovala. Poznala som osobne tohto obžalovaného dávno. Bol to blázon, človek s pomútenými smyslami, nepríčetný a nezodpovedný za svoje činy. Myslite, že takéto ľudia patria pred súd?

Dav mlčal.

-Ja sa nazdávam, že zdraví vinníci patria pred súd, ktorí sa prevínia z vedomia a vôle. Blázni a úchylní ľudia patria na psychiatriu.

Dav zaryte mlčal. Jedným sa tváre mráčili, oči zúžovali, druhých tváre sa zdaly, že s Antoinettou súhlasia, ostatní boli váhajúci. Súd všetkých bol nerozhodný, hádam čakal na toho prvého z davu, ktorý by povedal svoje áno či nie. Potom sa pripoja všetci.

-Blázon je to, blázon, presvedčovala húževnate Antoinette. Poznan ho dobre a môžem s istotou tvrdiť, že tento človek nikdy nebol kresťanom, nespomínal Boha a nechcel o týchto veciach ani počuť.

Louis sa striasol hrôzou. Už chcel skriknúť: to nie je pravda! Už- už chcel zvolat': usmrťte ma, neverte jej! Ale Antoinette ho nepripustila k slovu, hneď hovorila ďalej:

-Slávny Súd všetkých by sa skompromitoval, keby uznával, že také ľudia sú tiež zodpovední za svoje činy, ktorí sú pomätenci a blázni. Žiadam, aby obvinený bol lekársky prehľadnutý.

Antoinette zmĺkla a stála pred davom ako grécka socha. Dav bol ako prikutý k zemi, nemal odvahy, ostal bezmocný pred svojim sudcom. Jednotlivec nesmel nič povedať, smel sa iba prihlásiť za sudcu a potom smel už iba dav hovoriť. Ale dav sa teraz len díval, ako by čakal na druhé davy.

V zástupoch ľudu boli aj Henri a René.

-Toto je nemožný stav, vravel tiško Henri svojmu druhovi. Táto ženská tu pôsobí na dav viac svojím čarom a sugesciou, ako pravdou.

-Mal by sa tomu urobiť koniec, odpovedal René a naklonil sa k najbližšiemu susedovi a šepkal mu, aby sa hlásil za sudcu.

-A čo mám potom podniknúť? - pýtal sa sused-občan.

-Zakričte: Smrť pre vinníka!

-No a čo dav urobí?

-Uvidíte, až nebude pred nim stáť táto potvorská ženská, všetci budú kričať po vás.

-Prosím, zakričal sused-občan na Antoinettu a vystúpil z davu pred súdnu stolicu.

Antoinette jemne zbledla a pery sa jej chvely. Čakala iný výsledok

svojho kroku. Týmto videla, že je vec stratená. Jednako však bola zvedavá, aké protinámiety predloží nový sudca.

-Chcete prevziať súd? - pýtala sa občana.

-Chcem súdiť.

-Nech povie dav, či súhlasí a prijíma nového sudcu, pýtala sa Antoinette naposledy.

-Súhlasíme, odznelo slovo davu.

Antoinette odstúpila od súdnej stolice a vrátila sa medzi zástupy. Nový sudca bez úvodu a bez okolkovania vykrikol:

-Smrť pre vinníka!

Toto bolo pre dav. To bola reč davu. Súd všetkých, ako by ho bol pichol, precitol a už bol vo svojom temperamente.

-Tak je! Na smrť s ním! Zabiť ho!

-Ide ešte o to, hovoril nato sudca, akou smrťou má zhnúť. Jeho vina znie: Napomáhal spikleneckvo a pohoršil ľud. Akú smrť si zaslúži taký vinník? - pýtal sa sudca a obrátil sa k Louisovi.

Louis mohol prehovoriť. Mal právo na poslednú žiadosť, keď mu ju Súd všetkých neodmietne.

Sudca sa obrátil na dav:

-Pýtam sa Súdu všetkých, či môže odsúdený predniesť svoju poslednú žiadosť?

-Dovolíme.

-Odsúdili ste ma za to, že som pohoršil ľud, prehovoril Louis. Kniha kníh hovorí, že z koho pohoršenie výjde, má mu byť uviazaný kameň na krk a má byť hodený do mora.

-Dobre, rozhodol sudca, vybral si si smrť, zomrieš s kameňom na krku vo vode.

-Utopiť ho! Do Seiny s ním! - potvrdzoval dav rozhodnutie sudcu.

Antoinette rýchle odbehla z davu, vedela, že ho hodia do Seiny s mostu pri Place Mazas.

Louis bol vyrovnaný. Chápal aj to, že Antoinette ho chcela zachrániť.

Keď vykonávatelia smrti si obstarali kameň, vážiaci asi 80kg a povraž k nemu, vykročili strážcovia a snímali Louis a ešte niekoľkí zvedavci z davu a odchádzali ku Seine.

x x x

Súd všetkých súdil ďalej. Dav márnili svoje obeť. Zem sa nemohla dostať krvou nasýtiť. Zem nebola nikdy tak veľká, aby bola raz plná hrobmi. Mŕtvym bolo už dobre a ľahko sa k nim išlo. Cesta od života k hrobu na svete môže trvať len niekoľko krokov. Kresťania nemali ťažkú nošu sveta, neshromažďovali potravu pre hrdzu a mole, s ktorou by nemohli urobiť ani tých niekoľko krokov k hrobu. Mali len jednu pravdu: toľko mám zo sveta, koľko zeme som si zaslúžil, aby ma skryla naveky.

Na hladine Seiny pod mostom Pont d'Austerlitz rozšplachla sa voda, Seina zakvílila, rozvírila veľkú vlnu, Louis s kameňom na krku šiel na dno rieky.

V tej istej chvíli v Paríži zazneli poplašné sirény, ohlasujúce vypovedanie vojny, oznamujúce príchod zkaždy sveta.

V davoch nastala panika, vzrušenie, radosť i strach. Jedni skrikli: Vojna! Nech žije vojna! - iní utekali o zlomkrk, ako by chceli vbehnúť do nových svetov so štandardou vojny. Ulicami sa hnali ľudia jeden cez druhého, ako zbavení smyslov. Poniectori si mysleli na protiletdecké úkryty v hĺbkach zeme s kyslíkovými bombami, iní si spomenuli na protiplynové masky, všetko jačalo, behalo, gniavilo sa, srážalo sa, ale už bolo neskoro.

V tej istej chvíli nad Parížom bolo čuť tajomné ostré zasičanie, najprv s vysokej diaľky slabé, potom postupne niž-niž, silnejšie a silnejšie, kým to v krátkej chvíli neskončilo zvláštnym výbuchom, ktorý nastal asi

v stometrovej výške nad Parížom. Malý výbuch ako plesnutie dvermi, ale v celom Paríži bol počutý. Celý Paríž ho videl. Videl? Nepriateľská strela ADA 3 v okamžiku mala účinky. Vzala ľuďom dychateľný vzduch a nahradila ho otravným jedom. Ľudia padali ako muchy.

V tej istej chvíli v Paríži pod vlnami Seiny plával, čo len možno najväčšou rýchlosťou, ponorný čln k mostu Pont d'Austerlitz. V ňom sedela Antoinette a cez odrazové papršky na matnici Radar sledovala cieľ svojej cesty. Rýchle, rýchle! Ešte niekoľko sekúnd, ešte sekundu, zlomok sekundy. Dobešla. Otvorila utesnenie člnu, vrhla sa s nožom do vody na dno rieky a rezala povraz z k.ku Louisa. Člnok ostal na spodku Seiny a Antoinette, ktorá bola dobrou plavkyňou, vzala bezvládne telo Louisa, vymrštila sa s ním nad hladinu rieky a plávala k brehu. Mala neobyčajne zvláštny pocit. Zdalo sa jej, že sama ťažko dýcha. Vytiahla zo svojej záchranej bočnej kapsy dve malé kyslíkové bombičky, jednu si pripevnila k svojim ústam, druhú k ústam Louisovým a začala kriehť Louisa.

Bol už podvečer, keď Louis a Antoinette sedeli vyčerpaní na brehoch Seiny. Bolo hrôbové ticho. Nikto sa nehýbal, nikto nežil. Paríž nemal dychu, bol mŕtvy. Louis a Antoinette začali si teraz uvedomovať, že počas nečelých dvoch minút, čo boli pod vodou Seiny, stalo sa tu čosi hrozné. Nielen tu, snáď na celom svete. Vstali a rozhliadli sa okolo seba. Nábregie rieky bolo posiate mrtvolami, ulice mesta, ako otvorené hromadné hroby s telami nehybnými, poskytovaly strašný obraz. Po Súde všetkých prišiel Súd Boží.

Nepriateľská rakétová strela ADA 3 vykonala to, čo bolo jej cieľom: smrť Paríža, smrť Francie. Jej účinky boli také presné, ako vypočítali vedci. Vzala ľuďom dych a ľudia mreli. Stačila na to jedna minútka. Po minútke prúdil na zem znova čistý vzduch s výšín a tomu možno ďakovať, že keď Antoinette vyšla s Louisom zpod vody, mohla už dýchať nový vzduch.

Dno rieky zachránilo tieto dva životy. Teraz tu stáli na brehu, Antoinette s hrôzou v očiach a Louis s očami na pokojnej rieke. Z celého Paríža žila už len Seina a tiekla svojím tichým prúdom. Pohyb jej vlniek bol vrúcny, chcel sa prihovárať dvom srdciam. Snáď to bola len vízia, niečo, ako vrátenie sa nekonečných diaľok, čosi ako tápanie v snách, ktoré sú v mladosti sladké a ostávajú ako spomienka, ako raňa, ľahunká, krehká raňa, čo sa už nikdy nezahojí. Jej niekdajšiu krv opatrovali by sme ako drahocenné rubínové očka. Nosili by sme ju na holom prse ako zlatý relikviár, z ktorého môže vzplanúť, dýchať, hriať celý náš niekdajší zrod, rast, mladosť a život. Kto tomu raz uveril, kto miloval tieto životné extázie, ostal mu sen, dobre bolo mať ho a dobre bolo z neho oči neotvoriť. A o tom teraz šumela Seina!

Louis a Antoinette sedeli hlboko do noci nad riekou. Antoinette bola nad všetkým zhrozená, chvela sa a zúfale vzlykala. Tvár si ponorila do dlani, priľkla sa tesno k Louisovi, strach ju prejal nadobro. Louis hľadel do vln, nechcel nič iné vidieť, nechcel vidieť Paríž. Vlastne Paríža nebolo. Na oboch brehoch Seiny zakvíľila táto metropola Francie a skonalala. Jej sláva, jej veľká história, jej kresťania, jej básnici, jej guillótiny, jej mŕtvi vládati, jej revolúcie, jej davý zaspaly na vrky. Eiffelka, Louxembourgská záhrada, Louvre, Montparnasse, Montmartre, Notre Dame, Elysejské pole, všetko-všetko krásne a švitorivé, veľké a cenné ponorilo sa do dumy, ktorá v tej chvíli mala chuť horkú ako popol, doplazila sa sem z nevyzpytateľných diaľok, ostala tu stáť, bola neznáma, cudzia, chladná, visela nad Parížom ako ťažký desivý mrak a nechcela sa dotknúť zeme, nepohla sa s miesta.

Louis šepkal slová, ako mu utkvely v pamäti z posledného shromaždenia kresťanov na Rue du Cherche Midi 75. Boly to slová z Jeremiáša:

- A nechám ich padnúť od meča pred tvárou ich nepriateľov a od ruky tých, ktorí hľadajú ich duše...

Tajomný muž.

V tej chvíli, keď nad Parížom zaznela poplašná siréna, keď hneď nato zasičala piskľavá nepriateľská rakétová strela ADA 3, keď v tom čase Antoinette a Louis boli pod vodou Seiny, v tej istej istej chvíli tam, kde stála kedysi Bastilla v hĺbke 30 metrov pod zemou, v miestnosti pre sklad kyslíkových bômb nachádzal sa muž, ktorý tam ostal so svojim ošúchaným oblekom, ako službu konajúci úradník. Do tohto zamestnania ho vzali práve pred dvoma dňami z trestu, prichytili ho na ulici pri žobraní. Musel nastúpiť túto bezplatnú nútenú prácu. Keď už posledný zo zamestnancov odišiel, muž si sadol na stoličku a vytiahol z vaku malý notes. Notes vytahoval zo svojho tajného rukávového vaku len vtedy, keď bol sám. Otvoril notes, prežehnal sa a chcel sa modliť svoj denný Breviár, Officium parvum B. Mariae Virginis, ktorý mal v notesi rukopisne napísaný. Ale v tej chvíli účinky rakétovej strely ADA 3 prenikly i do 30 metrovej hĺbky pod zem a od toho začal sa cítiť nevoľne a padal do mdlôb. Pobadal iba toľko, že nemá vzduchu na dýchanie, chcel vstať, ale už padal a pri páde na zem len-len že stačil zachytiť kohútik na jednej kyslíkovej bombe, otočil ho a ležal v polomdlobách pri jeho otvore. Pritiahol sa tvárou blíž, ústami ku kohútiku a dychal.

Zachránil sa.

Bola hlboká noc, keď od Bastilly k Seine blížil sa tento muž ako tieň, ako by hľadal cestu von z tmy, von z hrôzy. Nevidel, nepočul nič, nepočul, ako ide, neozývaly sa mu vlastné kroky, vnímal iba okolité mŕtvo, svet bol mŕtvy, aj ticho bolo mŕtve. Potkýňal sa o ľudské telá, nežily, nepohly sa, nedychalo nič na zemi, nedychal ani vánok. Na nebi hviezdy, inokedy trblietavé, jagavé a porozbiehané, teraz stúlené dokopy, bojzlivé ako malé kahance, pozeraly v ťažkom úľaku dolu-dolu na zem a ich svetielká, ktoré sem mali sísť, ako by v polceste zastaly, váhaly a nechcely ísť ďalej. Všetko bolo sprísahané proti zemi, zem mala byť zabitá na vecné ve-ky. Aké plody mala ešte priniesť, koľké dielo zvuku, svetelnosti a farieb malo sa zrodiť pred jej tvárou! Ako rád dychal človek do hlíny, kameňa, bronzu, skla a všetkého, čo opúšťalo jeho ruky, aby žilo a zaplnilo priestory! Kde ostaly tvary, ktorým mali prispieť dokonalosťou šírka, hĺbka i výška myšlienok ľudských, rodiacich sa v pracovniach, chrámoch, atelieroch, bibliotekách a hocikde na slobode pod slnkom božím! Kde ostaly pozdvihnuté oči, vidiace krásu zeme a oblohy, kde duch, ktorý - ako Duch Boží, vznášajúci sa nad vodami - mal krúžiť vo výšinách, riadiť svet, dávať mu smer a držať jeho život! Hľa všetko ľahlo do prachu zeme, ako do jamy hrobu. Ako dlhý mal byť ešte dych zeme, na ktorý sa prisaly ústa pokolení a pokolení, aby ho pily prsmi a spievaly o jeho debrote; ako spokojne mal sa vinuť človek k prúdiacej miazge zeme, ku jej jari i ku jej snehom, ku jej stromom, i k jej vňati zemiakovej, k veciam, čo boli také skromné na svete; ako pekne mohol mať človek v ruke pluh, stroj, kružidlo i pero, páku či štetec, ktorý mu dával chlieb, myšlienky i slová a on dával podobu i nádyh; ako sa nemal uspokojiť nikto z živých, že hviezdy má obloha nebeská a nie človek, keď hviezdy chce každá mladost! Ó všetko sa končí smutným pohrebom. Kto zaviniť pád jednej žalostnej planéty, ktorá vybehla z obehu hviezdnej sústavy a leží horeznačky porazená v tmách vesmíru! Kto to prišiel neskoro k chorému, keď už nemohol od poslednej hodinky nakrok podísť ku obloku a skriknúť: nebo! Kto to nezastavil beh dňa, keď videl, že zem sa odbúravá a padá do hĺbky chaosu! Kto vošiel do svätyne a nevyzval sa zo sandálov, keď mu Boh vrazil: miesto je sväté! Kto zabudol v tej chvíli na slová modlitby, ktoré sa žiadaly, ako vstúpnny poplatok stánkov Božích! Kto sa rúhal Bohu a klial v hodine, keď svätí spínali ruky a prosili milosrdenstvo pre mestá Sodomu a Gomoru, ak sa v nich nájde

len desať spravodlivých! Ó všetko vzala smrť, všetko. Ostal tu trúchliaci vesmír. Stvoriteľu, vráť sa!

Muž toto všetko mal pred očami, jeho predstavy hnaly sa do predu, jedna hnala druhú.

Keď prišiel od Bastilly k Seine, ostal stáť, ako nad katafalkom. Noc hustá tu ležala, Seine spala a žila potichy. Podišiel niekoľko krokov, ako by bol chcel, aby aj Seine podišla. Chcel cítiť v sebe život, pohyb, a chcel, inštinktívne chcel, bytostne chcel žiť s niečim, čo tiež žije a hýbe sa.

Zastal.

V tme na brehu rieky zazrel pohyb dvoch kontúr, dvoch postáv, pohyb dvoch tienov ľudských. Zastal. Dych v ňom viazol, srdce sa mu chcelo urvať. Snáď klam, snáď fantast, príšera? Vzdychol k Bohu, posmelil sa a slabým hlasom zvolal:

-Boh s vami, ak ste ľudia!

Teraz sa už človeku nebolo čo báť od človeka. Nemohol už ďalej vraždiť, zabíjať a márnit životy, mohol už iba vítať život, ak sa ešte s nejakým stretol. Kto žil ešte, ten už iste nebol nepriateľom človeka.

Louis mlčky ustrnul a Antoinette zhikla preľaknutím, keď zčista-jasna ako s neba prišiel k nim tajomný po drav. Dalo sa vôbec čakať, že tu sa ozve ľudský hlas? Kde? Kto? Odkiaľ? Zázrakom?

Louis však skoro precitol a odpovedal:

-Sme ľudia, pokoj Boží s nami.

-Vďaka Bohu, vzdychol muž.

-Vďaka mu, šepkal Louis.

Muž prišiel k Louisovi a Antoinette, ktorá od strachu a podesenia držala sa Louisa a celá sa triasla.

-Som žobrák z Boulevardu Raspail, mám vaše šaty na sebe, slabikoval tichúňkym hlasom muž, keď sa zblízka díval Louisovi do tvári.

-Boh je milosrdný, Boh je milosrdný, odpovedal zalykavo Louis v dlhom objatí muža.

-Budem vašim bratom. Som váš brat Mikuláš.

x x x

-Áno, poviem vám, kto som, poviem vám svoj život, poviem svoje cesty a poviem vám niečo o jedných rukách, v ktorých som bol skrytý.

Neznámy muž začal vyprávať v hĺbkach noci kedysi nad ranom. Vyprával, bol ochotný k dvom mladým ľuďom, chcel ich a chcel aj seba odviešť od tragickej prítomnosti, ktorou boli pritísnutí k zemi, ktorá mrazila, strašne mrazila. Bolo treba vziať reč do úst, nájsť pre ňu slová, ako prvým ľuďom v dňoch Stvorenia, keď sa život zeme vylupal z chaosu. Teraz bolo treba obrátiť stranu knihy, žiadalo sa poľavenia, žiadalo sa byť niekým iným, niekde inde, nie tu, kde ešte trávy nerastú a stromy nedýšu. Neznámy muž vystihol túto potrebu a myšlienky dvoch mladých ľudí hľadel zaviest' ďalej, ďalej, ďaleko od prítomnej katastrofy.

-Nič nebolo v živote mojom záhadné, na všetkom, čo sa so mnou dialo, boli položené milosrdné ruky Božie. Ako vtáča nebeské, ktoré Boh zadieva slnkom, víchrom, zimou i jarmi, spieval som o svojom Stvoriteľovi a o kráse neba celý svoj život. V tom nie je záhada. Boh riadi kroky svojich tvorov a pohládza ich snahy, boje, utrpenia, lásky i zomierania. Od kolísky domu hen v Strednej Európe pod Tatrami až po Seine tiahne sa reťaz rokov, ozvena mojich slabostí, hlas mojich modlitieb, zkušok, odchodov, návratov, pádov, vzostupov a jednako len o jedno išlo, o jeden zápas, jeden čas, jedno víťazstvo: Príď kráľovstvo tvoje! S hľadiska Božieho načo som tu? Nato, aby ma mal Boh. S hľadiska môjho načo je Boh? Aby bol môj. Nemyslíte, že v dejstvomani duše sú netušené podivuhodnosti, v ktorých Bohu je milé skúšať, čo je v nás zrno a čo je pleva? Na riečici som bol. Boly dni, keď som sa svíjal rozmliaždený v prachu ako červ, nepotrebný,

neposilnený, zanedbaný. A boly chvíle, keď som stál na pokraji asketizmu a snažil som sa mať v rukách dôvody svojho umŕtvenia, svojej nirvany. Potom nastala moja púť svetom. Nielen svetom abstraktným, ale i svetom skutočným. Počujte o tejto sláve Božej! V krajine Sv. Svoráda bol som väznený tri mesiace a mal som úskosť o duše, o ktoré som sa mal starať. V krajine Sv. Václava tri dni ma naháňali, nemal som pokoja v hodine a noci. V krajine Sv. Konráda bol som vo fabrike robotníkom, bol som gazdovským sluhom, pracoval som pri pluhu, pri kose, tajne som čistil, spával som v sene nad chlievom, trpel som od sýchravosti a zimy, potom zahnaný do lágru so zločincami i nevinnými liečil som svoje telo z vredov ako Job na hnojiskách, kde mi nebolo dovolené vedieť, že telo chce jesť a chce spať. V krajine Sv. Františka ležal som v inom lágri na holom kameni. V tej istej krajine stával som si do zástupcov medzi hladných pred verejnú kuchyňu s plechom od konzervy, aby som dostal pokrm vyhnancov. V krajine Sv. Ignáca bol som nosičom v prístave a zo svojho každodenného chleba živil som desiatky chudobných. A v jednej krajine na druhej strane mora okradli ma o všetko: vzali mi sandály s nôh, lebo nič viac som nemal a iné mi už nemohli vziať. V krajine Sv. Ludvika nedávno ste ma videli žobrať na ulici a teraz som vystúpil zpod zeme a prichádzam k vám. Žil som na svete bez ochrany, vždy a všade v neistote, v nebezpečenstve vlastného hrdla, prešiel som sedem hraníc, sedem vojenských zón, vždy načierno, peši, s únavou a slabosťou tela, v čase-nečase, za strelby samopaľov a guľometov, plazením, štvornožky, v blate, úpeku a nesmel som zabúdať na svoje modlitby a na modlitby za bratov. Teraz som si povedal, keď som vystupoval z blata a z bezosna s hladom a so zimou v kostiach: Budeš môj celý, Pane Ježišu, budeš môj. A tak, ako som chodil po krajinách pozemských, puštal som sa i do oblastí nadsvetných. Boly hodiny, keď hovoril Boh k duši mojej slova: mi, ktoré ja neviem vypovedať. Keby len viac, jak za jeden Otčenáš, bol trval tento stav, zahyniem. Potom som sa stretol so Svätým z Asisi, kázal mi ostať chudobným. Išiel som trocha ďalej a počul som kázeň turínskeho Svätca: Maj milosrdenstvo s úbožiakmi. Svätý z Paduy spieval mi o čistote a ja som usedavo plakal, keď som uprostred nehanebného sveta počul výkrik: Blahoslavení čistí, lebo oni Boha uvidia. Svätica z Lisieux ma utešovala a odkázala mi, že maličkých je kráľovstvo nebeské. Jej staršia sestra po mene, ktorá osemnásť rokov žila opustená a bez útechy, učila ma dlho jedinú modlitbu: Pane, alebo trpieť - alebo zomrieť! Jeden Svätec z Korziky ma presvedčil, že samota je živnou pôdou pre činnosť Ducha svätého. A nakoniec, čo som od chlapčerstva nemal matky, ujala sa ma Božia Mať a nikto nikdy nebude vedieť vysloviť pieseň, do ktorej som sa započúval. Okrem toho, aby som nezabudol, že i zlato musí ísť cez oheň, aby bolo čisté, prichádzal ku mne satan na besedy, chcel mi byť kamarátom. Boly dni, keď celý roj zatratencov hučal kolo mňa a reval: pozri sa na agóniu Krista, nedaj sa zahubiť. Démoni najohyzdnejší pdniesli mi k ústam kalichy všetkých jedov, dostali strašnú moc nado mnou a ja som besnel, šialel, zúrnil: Kde si, Bože! Nemal som sa kam podieť, diabol bol blízko, zmietal so mnou ako vzdušný vír so zdrapom handry a ja som kričal: Pane, ak ma zamietáš, povedz mi to! Viete, že to boly výkriky modliacej sa duše? Neopustil som Boha ani na chvíľku. Potom som vysílený ustavičným zápasom zastal a pýtal som sa: Kto som? A prišly mi na um životné údery a boje Apoštola národov, na ktoré, keď mu boly tarchou, dostal odpoveď shora: stačí ti milosť moja. Nezbyvalo mi iné, ako nájsť a hmatať svoje všedné dni. V ich prachu zahalený, v ich lopote zodraný idem a prišiel som až k vám, až k vodám Seiny, ďakujúc Bohu, že som na zemi, na ktorej mi dal údel milovať ho, slúžiť mu a prísť k nemu. Viete, čo som prežil? Mám za sebou všetky schody do očistca i do predpekla, na bosých nohách páli a štípe ma doba, pália a štípu ma ruky, lebo som sa držal ohňa pre apoštolstvo Kráľovstva Božieho. Boh to

chce, duše to chcú, lebo som kňaz. Žiaľno, nie všetky duše nás hľadaly. A čo ostalo po tých, čo nás nechcely? Vidíte, pred vašimi očami sa stalo, svet tu leží ako zabitá príšera Apokalypsy. Boh ukázal, kto je pánom sveta, kto je Silným Európy, kto je Všemohúcim Dvomi Amerikami, tu ležia, hľadajte na ne, trosky sily a všemohúcnosti ľudskej. Boh pýchu zavrhuje, ale kto myslí na to, keď je pri moci a sláve! Ľudia objavili sily, ale načo boli múdri, keď si neuvedomili, že tie sily sú proti nim! Povedzte mi, vy ste kresťania, kto z výrobcov strašných bômb, čo teraz ničia zem, kto z nich pred výrobou týchto zbraní kľakol na kolena a modlil sa a prosil Boha o pomoc? Kto z nich šiel do Ríma, kam všetky cesty vedú? A kto zo silných tohto sveta vzýval o pomoc Ducha svätého pri vypovedaní vojny? To sú ťažké skutočnosti, groteskné protiklady, no, Boh sa môže ozvať i vtedy, keď štátnici zamknú, bomby zamknú, v takýto čas má Boh posledné, ale najpravdivejšie slovo. Mne nič nie je tajomné, všetko je jasné, počiatok i koniec, ktorý rozhrňuje tmy, púšťa pruh svetlý, pruh života na mŕtve vody, na mŕtvu hmotu a káže padať rose i povievať vetríku.

KONIEC DRUHEJ KAPITOLY.
Pokračovanie v budúcom
číisle.

